

**ترجمه فارسی متن کامل گزارش
احمد شهید، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران
به هفتادمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک**

هفتادمین نشست

مورد ۷۲ دستور کار موقت

ارتقاء و حمایت از حقوق بشر:

وضعیت حقوق بشر و گزارش‌های

گزارشگر ویژه و نمایندگان

وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران

یادداشتی از دبیرکل

دبیرکل مفتخر است پنجمین گزارش وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران که توسط احمد شهید، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران، ارسال شده است را طبق قطعنامه شماره ۲۱/۲۸ شورای حقوق بشر به مجمع عمومی تقدیم کند. گزارشگر ویژه چهارمین گزارش میانی خود را طی نشست و نهمین (A/69/356) نشست مجمع عمومی به مجمع تقدیم کرد و چهارمین گزارش خود را ظرف نشست بیست و هشتم (A/HRC/28/70) به شورای حقوق بشر تقدیم کرد که طی آن شورای حقوق بشر حکم وی را برای بار چهارم تمدید کرد.

گزارش پیش رو تمام موارد نقض حقوق بشر در کشور که به گزارشگر ویژه گزارش شده‌اند را منعکس نمی‌کند. با این حال مروری است کلی بر وضعیت غالب حقوق بشر، با تمرکز بر مسایل سیستماتیک که برسر راه توانایی دولت ایران برای رعایت تعهدات حقوق بشری بین‌المللی اش موانعی ایجاد می‌کند، از جمله توصیه‌هایی که توسط دولت ایران به عنوان نتایج بررسی دوره‌ای جهانی خود در مارس ۲۰۱۵ مورد قبول واقع شدند.

گزارش گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران به هفتمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد

بخش اول: مقدمه

۱- گزارشگر ویژه از توافق هسته‌ای اخیر مورخ ۱۴ ژوئیه ۲۰۱۵ بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای ۵+۱ (چین، فرانسه، آلمان، روسیه، انگلیس و ایالات متحده امریکا) استقبال می‌کند.^۱ با توجه به روابط متقابل و وابسته بین صلح، توسعه و حقوق بشر، توافق و لغو متعاقب تحریم‌های اقتصادی در کشور می‌تواند به صورت بالقوه تاثیر سودمند چندبرابری بر وضعیت حقوق بشر در کشور، به ویژه در برخورداری از حقوق اقتصادی و اجتماعی داشته باشند.^۲

۲- از سال ۲۰۱۲ تا کنون، گزارشگر ویژه خواستار توجه نسبت به ناکارآمدی پادمان‌های بشردوستانه علیه اثرات منفی تحریم‌های اقتصادی بر وضعیت حقوق بشر کشور بوده است.^۳ تحریم‌های اقتصادی بدون شک، به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، بر اقتصاد، خدمات درمانی و محیط زیست تاثیر گذاشته‌اند. به نظر می‌آید تحریم‌ها به افزایش هزینه‌های کالای اساسی کمک کرده‌اند و در ظاهر دسترسی به دارو و مواد پزشکی را تحت‌الشعاع قرار داده‌اند. این شرایط همچنین به تعطیل شدن کسب‌وکار و افزایش بیکاری کمک کرده‌اند و تاثیر بسیار زیادی بر استاندارد زندگی مردم داشته‌اند.^۴

۳- گزارشگر ویژه ابراز امیدواری می‌کند که این تحولات به دولت اجازه دوچندان کردن تلاش خود در پیشبرد و ارتقاء حقوق بشر و حفاظت از آن در ایران را بدهد.^۵ دولت ایران مسئولیت انجام تمامی تعهدات قانونی بین‌المللی خود را به‌عهده دارد و گزارشگر ویژه مقامات کشور را تشویق می‌کند تا حقوق بشر را در الویت خود قرار دهند. این شامل بهبود وضعیت تعامل دولت با مکانیسم‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد، به ویژه آن دسته از مکانیسم‌ها که مسئولیت نظارت بر مسایل ارائه شده در گزارش پیش روی را دارند، می‌شود.

۴- مقامات همچنان از سال ۲۰۰۵ تا کنون در مقابل تقاضاهای مکرر دیدار از کشور توسط هشت دارنده احکام گزارشگر ویژه موضوعی سازمان ملل متحد، و همچنین دارنده حکم گزارشگر ویژه کشور از سال ۲۰۱۱ با سکوت برخورد کرده‌اند.^۶ دولت به یکی از ۱۵ نامه ارسالی، شامل سه نامه حاوی ادعاها و ۱۲ درخواست توجه فوری، که بین ژانویه و سپتامبر ۲۰۱۵ ارسال شده بود پاسخ داد. در پاسخ به گزارش پیش رو، مقامات ابراز کردند که "پاسخ به تعدادی از ارتباطات در حال ترجمه شدن است و به نهادهای سوال کننده ارسال خواهد شد." این پاسخ همچنین یادآور شد که "هفت گزارشگر و کارگروه موضوعی شورا از ایران دیدار به عمل آورده‌اند،" و اینکه از گزارشگر ویژه حق دسترسی به غذا نیز

¹ Press Release, "UN human rights expert hails nuclear deal with Iran, and calls for the immediate lifting of sanctions," 14 July 2015.

² Press Release, "'Now comes the time to focus on human rights in Iran,' UN expert welcomes opportunity created by nuclear deal," 15 July 2015.

³ A/67/369, para 2; see also A/HRC/22/22/56, paras 75-78; see also A/68/503, paras 66-75; see also A/HRC/25/61, para 92; see also A/69/356, paras 90-97.

⁴ A/69/356, paras 93-97; see also A/67/327, para 42; see also A/68/377, para 33.

⁵ Press Release, "'Now comes the time to focus on human rights in Iran,' UN expert welcomes opportunity created by nuclear deal," 15 July 2015.

⁶ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/SP/Pages/CountryvisitsF-M.aspx>.

اخیراً دعوت شده است. با این حال گزارشگر ویژه خاطرنشان می‌کند که هیچ دارنده حکمی از سال ۲۰۰۵ تا کنون از کشور دیدار نکرده است.

۵- دولت (ایران) همچنان با گزارشگر ویژه در مورد ادعاهای ارائه شده در این گزارش تعامل می‌کند.⁷ هیات نمایندگی دائم در ژنو و یک هیات که شامل اعضای قوه قضاییه، شورای عالی حقوق بشر و وزارت امور خارجه بود در ۱۵ و ۱۶ سپتامبر ۲۰۱۵ با گزارشگر ویژه دیدارهایی برگزار کردند تا در مورد جدیت مسئله موادمخدر که مردم ایران با آن روبرو هستند و پاسخ دولت به این شرایط، گفتگو کنند. اطلاعات مطرح شده در این جلسه در بخش زیر ارائه شده است.

۶- گزارشگر ویژه ۲۹۱ توصیه‌ای که در اکتبر ۲۰۱۴ توسط کشورهای عضو، طی دومین چرخه بررسی دوره‌ای جهانی (UPR) به جمهوری اسلامی ایران ارائه شده بود، و همچنین ۱۳۰ توصیه‌ای که توسط دولت ایران به عنوان نتایج آن بررسی در مارس ۲۰۱۵ مورد قبول قرار گرفته بود را مورد بازبینی مجدد قرارداد. غالب این توصیه‌ها به حقوق مدنی، سیاسی، و اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اشاره می‌کردند و یا دولت را به تقویت حمایت‌های این حقوق تشویق می‌کردند و یا از روش‌هایی که باعث نقض این حقوق می‌شود پرهیز می‌داشتند. برخورداری کامل و برابر زنان از این حقوق در ۵۷ توصیه توسط هیات‌های نمایندگی از پنج گروه منطقه‌ای مطرح شده بود و بیانگر نگرانی‌هایی بود که از همه بیشتر طی بررسی مطرح شده بودند.

۷- گزارشگر ویژه خاطرنشان می‌کند که تعدادی از توصیه‌های رد شده توسط دولت ایران به اقداماتی اشاره می‌کنند که هم به تقویت حمایت‌های حقوق مدنی سیاسی و هم به پیشبرد توصیه‌هایی که توسط دولت پذیرفته شده و از حقوق زنان حفاظت بهتری به عمل می‌آورند منجر خواهند شد. این شامل تمام ۱۴ توصیه رد شده‌ای می‌شود که دولت را تشویق به تصویب کنوانسیون رفع تمام اشکال تبعیض علیه زنان (CEDAW)؛ و به حذف موانع مشارکت برابر زنان در آموزش و پرورش و اشتغال تشویق می‌کند، و یا دولت را به فراهم کردن حمایت‌های تقنینی بیشتری برای زنان و کودکان علیه خشونت خانگی فرا می‌خواند.

۸- اطلاعاتی که توسط جامعه مدنی؛ دولت و افرادی که مدعی نقض حقوق خود و یا حقوق دیگران طی زمان گزارش بوده‌اند ارائه شده، نشانگر مبرم‌ترین چالش‌ها در راه بهبود نگرانی‌های مطرح شده در بررسی دوره‌ای جهانی (URP) سال ۲۰۱۴ است. این شامل اطلاعات جمع‌آوری شده از بیش از ۴۰ مصابه طی دیدار از شهرهای کلن (آلمان)، اسلو (نروژ)، و مادرید (اسپانیا) بین ۱۳ تا ۲۰ ماه می ۲۰۱۵ بوده است. اطلاعات ۳۰ مصاحبه دیگر از طریق اسکایپ بین اول ژانویه تا ۳۰ ژوئن ۲۰۱۵ از افرادی که در داخل و یا خارج از کشور قرار داشتند جمع‌آوری شده است. گزارش‌هایی که طی دوره گزارش توسط سازمان‌ها و مدافعان حقوق بشر از داخل و خارج از ایران ارائه شده بودند نیز علاوه بر قوانین، پیش‌نویس لوایح، اظهارات و گزارش‌های دولتی، و برخی جزئیاتی که مستقیماً توسط دولت در پاسخ به تقاضاهای اطلاعات ارسال شده بودند، مورد بررسی قرار گرفتند.

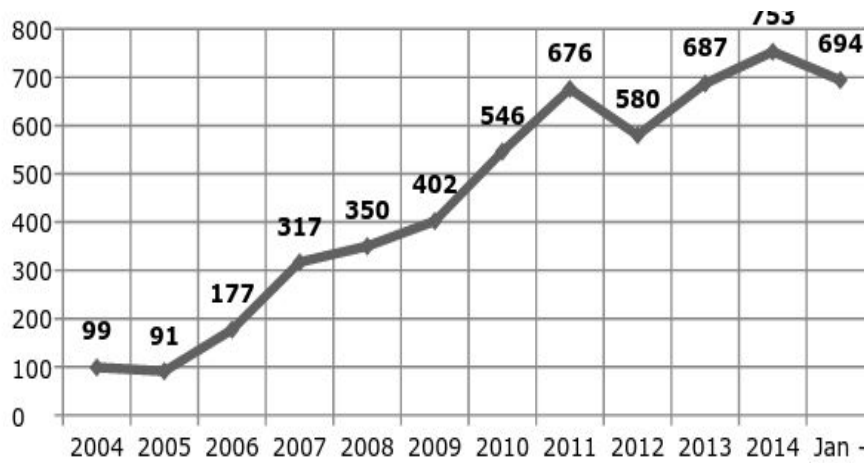
بخش دوم: حقوق مدنی و سیاسی

الف. حق حیات

۹- ده‌ها توصیه UPR به تقاضاهای قدیمی از جمهوری اسلامی ایران برای تجدیدنظر در خصوص استفاده از مجازات اعدام پیوسته است. کشورهای عضو از دولت خواستند تا گام‌های فوری برای، حداقل، استفاده از مجازات اعدام همگام با استانداردهای بین‌المللی، شامل استفاده از این مجازات تنها در مورد "جدی‌ترین جرایم"، و از طرق محدود کردن استفاده از مجازات اعدام برای افرادی که در زمان ارتکاب جرم زیر ۱۸ سال سن داشته‌اند، بردارد. توصیه‌ها همچنین از دولت خواستند تا سنگسار را به عنوان

نوعی مجازات کنار بگذارد و از دولت خواستند تا همه اعدام‌ها را متوقف کرده و لغو این مجازات را در نظر داشته باشد.

۱۰- اما جمهوری اسلامی ایران همچنان در میان همه کشورهای جهان دارای بالاترین سرانه اعدام است. اعدام‌ها از سال ۲۰۰۵ تا کنون در ایران به نحو تصاعدی افزایش یافته‌اند و در سال ۲۰۱۴ با تعداد تکان دهنده ۷۵۳ اعدام به اوج خود رسیدند.^۸ طبق گزارش‌ها این تعداد بسیار زیاد نیز با نرخ سرسام‌آورتری ظرف هفت ماه اول سال جاری افزایش یافته‌است. طبق گزارش‌ها تا تاریخ ۱۹ سپتامبر، حداقل ۶۹۴ نفر، از جمله ۱۰ زن و یک کودک، به دار آویخته شده‌اند. طبق گزارش‌ها، حداقل ۳۳ حکم اعدام در ملاء عام اجرا شده‌است.^۹

۱۱- در پاسخ به یک بیانیه مشترک رویه‌های ویژه‌ای که پیش‌تر در سال جاری افزایش شدید موارد اعدام را محکوم می‌کرد، مقامات ایران وقوع اکثر اعدام‌هایی که توسط سازمان‌های حقوق بشر ظرف مدت گزارش مستند شده بود را تکذیب کردند و خواستار ارائه مدارک اثبات وقوع آنها شدند.^{۱۰} سازمان‌های حقوق بشری مختلفی هویت اکثر افرادی که طبق گزارش‌ها امسال و پارسال اعدام شده‌اند، همراه با نام‌های بازداشتگاه‌هایی که ادعا می‌شود اعدام‌ها در آنجا اجرا شده‌اند را منتشر کرده‌اند.^{۱۱} در پاسخ به این گزارش، مقامات ایران اظهار داشته‌اند که ماهیت متنوع جزئیات ارائه شده توسط سازمان‌های حقوق بشر عدم صحت آن‌ها را نشان می‌دهد.

۱۲- به نظر می‌رسد که افزایش آشکار اعدام‌ها مربوط به پاسخ ایران به افزایش مواد مخدر و میزان روبه افزایش مصرف مواد مخدر در کشور است. طبق گزارش‌ها، حداقل ۶۹ درصد اعدام‌های شش ماهه اول سال (جاری میلادی) به دلیل جرایم مربوط به مواد مخدر بودند.^{۱۲} دولت ایران بر این باور است که پیامدهای ناشی از جرایم مربوط به مواد مخدر برای سلامت و امنیت مردم ایران این جرایم را "جدی‌ترین" جرایم کرده و بنابراین مجازات آنها مرگ است.

۱۳- مقامات ایران گزارش دادند که حداقل ۲۵۵۰۰۰ نفر که مظنون به جرایم مرتبط با مواد مخدر بودند بین مارس ۲۰۱۱ و مارس ۲۰۱۲ دستگیر شدند، افزایشی ۷ درصدی در تعداد این نوع دستگیری‌ها به

^۸ <http://iranhr.net/2015/03/annual-report-on-the-death-penalty-in-iran-2014/>

^۹ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/07/irans-staggering-execution-sprees/>

^{۱۰} <http://en.humanrights-iran.ir/news-22714.aspx>.

^{۱۱} Examples:

<http://www.iranhrdc.org/english/publications/human-rights-data/chart-of-executions/1000000564-ihrdc-chart-of-executions-by-the-islamic-republic-of-iran-2015.html>

^{۱۲} [http://iranhr.net/en/articles/1226/;](http://iranhr.net/en/articles/1226/)

[http://iranhr.net/2015/06/iran-25-prisoners-transferred-for-execution-international-community-maintains-its-silence/;](http://iranhr.net/2015/06/iran-25-prisoners-transferred-for-execution-international-community-maintains-its-silence/)

[http://iranhr.net/2015/06/mass-executions-continue-11-executed-in-ghezelhesar-prison/;](http://iranhr.net/2015/06/mass-executions-continue-11-executed-in-ghezelhesar-prison/)

نسبت سال‌های قبل، و اینکه طبق برآوردهای رسمی حداقل ۷۰ درصد جمعیت زندانیان ایران را کسانی که برای جرایم مرتبط با موادمخدر زندانی شده‌اند تشکیل می‌دهند.¹³ برخی از کارشناسان ایرانی سوء مصرف مواد مخدر و کاهش آسیب همچنین گزارش داده‌اند که باوجود دسترسی به اطلاعات مربوط به HIV/ایدز و ابزارهای کاهش آسیب، افزایش فشار اقتصادی ناشی از تحریم‌ها ممکن است منجر به رفتار پرخطرتر در میان برخی مصرف‌کنندگان مواد مخدر در کشور شده باشد.¹⁴

۱۴- طی جلسات با گزارشگر ویژه در سپتامبر ۲۰۱۵، مقامات ایران اظهار داشتند که بیش از ۴۰۰۰ نفر و احتمالاً تا ۱۰۰۰۰ نفر سالانه در نتیجه مصرف مواد مخدر جان می‌بازند. آنها گزارش دادند که ظرف پنج سال گذشته تعداد ۱۲۰۰۰ مأمور پلیس نیز در بیش از ۷۰۰ مورد "درگیری مسلحانه" برای مقابله با قاچاق مواد مخدر مجروح یا کشته شدند. مقامات اظهار می‌کنند که مجازات اعدام به عنوان یک عامل بازدارنده قوی برای مجرمان بالقوه عمل می‌کند. آنها گزارش دادند که دولت این مجازات را تنها در موارد جدی که در آن عوامل جرم مقادیر فوق‌العاده بزرگ مواد مخدر شامل تریاک و کریستال متامفتامین (شیشه) را وارد کشور کرده باشند به کار می‌برد، و اینکه پادمان‌های کافی قضایی برای کسب اطمینان از عدم وقوع اشتباه در محکومیت متهمان برقرار و مورد رعایت است. مقامات همچنین برای نشان دادن حمایت بین‌المللی از رویکرد خود، به اظهارات دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد (UNODC) در خصوص تلاش‌های ایران اشاره کردند.¹⁵

۱۵- یک گفتگوی مستمر ملی که در خصوص دلایل اجتماعی و اقتصادی مصرف مواد مخدر در کشور در جریان است دیدگاه‌های متضادی را مطرح کرده است. چند نماینده مجلس و مقامات قضایی در اواخر سال گذشته با تاکید بر بررسی رویکردهای جدید به بررسی محاسن سیاست‌های ایران درخصوص پدیده مواد مخدر پرداختند.¹⁶ اوایل سال جاری، چند وکیل ایرانی در تحقیق در مورد آثار بازدارنده مجازات اعدام به این مقامات پیوستند. برخی وکلا اظهار داشتند که تعداد زیاد دستگیری‌ها و محکومیت‌های مربوط به مواد مخدر نشان می‌دهد که قوانین موادمخدر ایران غیرمؤثر بوده است،¹⁷ اما هشدار دادند که "عدم بازدارندگی قانون مبارزه با مواد مخدر، به معنای لزوم تشدید مجازات‌ها و اتخاذ رویکرد سختگیرانه‌تر به منظور تحقق بازدارندگی نیست."¹⁸ دیگران افزودند که "تخفیف مجازات تا ریشه‌کن نشدن عوامل قاچاق مواد مخدر مؤثر نیست."¹⁹

۱۶- دبیرکل شورای عالی حقوق بشر ایران، محمدجواد لاریجانی خاطر نشان کرد که استفاده از مجازات اعدام برای جرایم مربوط به مواد مخدر در حال حاضر تحت بررسی است.²⁰ او سال گذشته در یک مصاحبه اظهار داشت: "اگر ما موفق بشویم، اگر این قانون در مجلس تصویب شود، تقریباً ۸۰٪ از اعدام‌ها از بین خواهد رفت."

۱۷- گزارش‌ها همچنین حکایت از محکوم شدن افراد به اعدام به دلیل اعتقاداتشان دارد. طبق گزارش‌ها در تاریخ اول اوت ۲۰۱۵، محمدعلی طاهری، نویسنده نظریه‌های طب جایگزین و بنیانگذار گروه عرفان حلقه، موسسه‌ای در تهران که خود را یک سازمان هنری و فرهنگی توصیف می‌کند، به اتهام

¹³ <https://www.iranrights.org/newsletter/issue/65>; <http://www.irna.ir/fa/News/81661960/>; <http://www.ettelaat.net/12-juni/news.asp?id=65379>; <http://www.radiofarda.com/archive/news/20150628/143/143.html?id=27097531>; <http://fararu.com/fa/news/203814>).

¹⁴ Economic Sanctions Against Iran, and Drug Use in Tehran, Iran: A 2013 Pilot Study; Abbas Deilamizade and Sara Esmizade; nforma Healthcare USA, Inc., 2015.

¹⁵ <https://www.unodc.org/islamicrepublicofiran/en/news-and-mutilmedia.html>.

¹⁶ <http://www.icana.ir/Fa/News/268088>; <http://www.icana.ir/Fa/News/268400>; <http://www.icana.ir/Fa/News/267938>.

¹⁷ <http://isna.ir/fa/news/94010801349/>; <http://isna.ir/fa/news/94011001780/>

¹⁸ <http://isna.ir/fa/news/94011202197/>

¹⁹ <http://isna.ir/fa/news/94011202197/>

"فساد فی الارض" به اعدام محکوم شد. این حکم در حالی صادر شد که آقای طاهری در حال سپری کردن حکم پنج سال زندان به جرم "توهین به مقدسات" در ارتباط با فعالیت‌های مسالمت‌آمیز خود بود.²¹ آقای طاهری اولین بار در سال ۲۰۱۰ به اتهام "اقدام علیه امنیت ملی" دستگیر شد و طبق گزارش‌ها به مدت ۶۷ روز در حبس انفرادی نگهداری شد و سپس آزاد شد.²²

ب. حق اعتراض به شکنجه و سایر رفتارها و مجازات‌های ظالمانه، غیرانسانی و اهانت‌آمیز

۱۸- چندین مورد نگران‌کننده مجازات‌های بدنی طی دوره این گزارش رخ داده است. طبق گزارش‌ها در ژانویه ۲۰۱۵، یک مرد جوان که به نام "حمید س" شناسایی شده، پس از اینکه در واقعه‌ای در سال ۲۰۰۵ مرد دیگری را با اسید مورد حمله قرار داد و باعث از دست دادن یک چشم و یک گوش وی شد، برای برداشتن چشم چپ و گوش راستش مورد عمل جراحی قرار گرفت.²³

۱۹- طبق گزارش‌ها مرد دیگری نیز در نتیجه مجازات قصاص به دلیل اسیدپاشی به مردی در سال ۲۰۰۹، در ماه مارس ۲۰۱۵ با اجبار نابینا شد.²⁴ گزارش‌های رسمی همچنین نشان می‌دهند که مقامات دو مورد مجازات قطع عضو به اتهام سرقت را در تاریخ ۲۶ ژوئن ۲۰۱۵ در زندان مرکزی مشهد اجرا کرده‌اند.²⁵

۲۰- طبق گزارش یک رسانه خبری نیمه رسمی، بیش از ۴۸۰ نفر ظرف ۱۵ روز اول ماه رمضان به دلیل روزمخواری شلاق خوردند.²⁶ دولت ایران مدعی است که تنها سه نفر به دلیل عدم رعایت روزهداری به این صورت مجازات شدند.

۲۱- مقامات‌های ایران معتقدند که مجازات‌های مذکور "شکنجه" تلقی نمی‌شوند و تنها به عنوان عامل بازدارنده برای برخی جرایم و به عنوان جایگزینی برای حبس مورد استفاده قرار می‌گیرند. این نوع مجازات‌ها مدت طولانی است که توسط کمیته حقوق بشر سازمان ملل با ماده ۷ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ناسازگار دانسته شده‌اند.²⁷

پ. حق آزادی بیان، حق تشکل و حق تجمع مسالمت‌آمیز

²¹ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16294&LangID=E>.

²² <http://www.iranhumanrights.org/2014/11/mohammad-ali-taheri/>.

²³

<http://iranhr.net/2015/01/man-sentenced-to-lose-of-eye-and-ear-in-iran-doctors-deny-carrying-out-the-sentence/>;

<http://metro.co.uk/2015/03/06/surgeon-gouges-out-iranian-mans-eye-as-punishment-for-acid-attack-5092033/>

²⁴ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/03/iran-eye-for-an-eye-acid-retribution/>.

²⁵

<http://iranhr.net/2015/06/iranian-authorities-amputate-hands-of-two-prisoners-in-mashhad-prison-during-ramadan/>.

²⁶ <http://www.tabnakfars.ir/fa/news/54988/>

²⁷ A/67/327.

۲۲- چندین قانون و شیوه عمل همچنان به تضعیف حقوق آزادی بیان، تشکل، و تجمع مسالمت‌آمیز در ایران ادامه می‌دهند. افراد همچنان گزارش‌های مشروحی از بازداشت‌های خودسرانه برای اجرای مشروع این حقوق ارائه می‌کنند. بنا به گزارش‌ها، تا ماه آوریل ۲۰۱۵، دست کم ۴۶ روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌های اجتماعی در بازداشت بودند و یا برای فعالیت‌های مسالمت‌آمیز خود محکوم شده بودند.²⁸ تعداد انگشت شماری از این روزنامه‌نگاران آزاد شده‌اند.²⁹

۲۳- ظرف نیمه اول سال ۲۰۱۵، روزنامه‌نگاران، نویسندگان، فعالان شبکه‌های اجتماعی، و مدافعان حقوق بشر همچنان توسط سازمان‌های دولتی از جمله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و واحدهای سایبری پلیس-مورد بازجویی و بازداشت قرار گرفتند. طبق گزارش‌ها، قوه قضاییه نیز همچنان به تحمیل احکام سنگین زندان بر افرادی که حق آزادی بیان خود به صورت مسالمت‌آمیز بهره می‌برند برای جرایمی مانند "تبلیغ علیه نظام"، "توهین" به مقامات سیاسی یا مذهبی، و آسیب به "امنیت ملی" ادامه می‌دهد.

۲۴- در ماه مه ۲۰۱۵، دادگاه انقلاب خانم آتنا فرقدانی را به اتهام "تجمع و تبانی علیه امنیت ملی"، "تبلیغ علیه نظام" و "توهین به رهبر، رییس جمهور، نمایندگان مجلس، و ماموران سپاه پاسداران" به بیش از ۱۲ سال زندان محکوم کرد.³⁰ ادعا می‌شود مدارکی که علیه وی استفاده شده شامل فعالیت‌های وی در ارتباط با خانواده‌های بازداشت‌شدگان سابق که طبق گزارش‌ها در جریان اعتراضات پس از انتخابات سال ۲۰۰۹ در هنگام بازداشت کشته شدند، و کاریکاتورهایش که در آنها مقامات ایرانی را به شیوه طنزآلود به تصویر کشیده، بوده است. طبق گزارش‌ها در تاریخ ۱۵ ژوئن ۲۰۱۵، وکیل وی پس از اینکه در جریان یک دیدار با خانم فرقدانی در زندان دست داد، دستگیر شد.³¹

۲۵- در پاسخ به این گزارش، مقامات ایران افزودند که خانم فرقدانی همچنین با اتهام "نگهداری سیدی‌های غیراخلاقی و توهین به ماموران اجرای قانون در زمان بازجویی" روبرو بوده و "شایان ذکر است که جرایم متعدد وی هیچ ارتباطی به فعالیت‌های اجتماعی سالم و قانونی ندارد." همچنین ذکر شده که حکم خانم فرقدانی مورد بررسی مجدد قرار خواهد گرفت و وی با قید وثیقه آزاد شده است. اما گزارشگر ویژه متذکر می‌شود که خانم فرقدانی در زمان تهیه پیش‌نویس این گزارش در زندان بود.

۲۶- در ماه مه ۲۰۱۵، فعال حقوق کودک خانم آتنا دائمی به ۱۴ سال زندان محکوم شد. او به اتهامات "تجمع و تبانی علیه امنیت ملی"، "تبلیغ علیه نظام"، "توهین به رهبری" و "توهین به مقدسات" و "مخفی کردن ادله جرم" محاکمه شد. ظاهراً مدارکی که علیه وی در دادگاه ارائه شده، چند جوک و یک ترانه اعتراضی بوده که روی تلفن همراه او ذخیره شده بود. طبق گزارش‌ها، خانم دائمی همچنین به ظن اینکه رمز عبور فیس‌بوک یکی از همکارانش را داشته و از افشاء کردن آن سرباز زده، مورد محاکمه قرار گرفته است.³² حکم خانم دائمی قابل تجدیدنظر است.

۲۷- طبق گزارش‌ها در ماه فوریه، دادستان تهران آقای جعفری دولت‌آبادی یک ممنوعیت رسانه‌ای فراقضایی برای هرگونه ذکر نام رییس جمهور اسبق آقای محمد خاتمی را اعلام کرد.³³ در تاریخ ۱۶ فوریه سال ۲۰۱۵، معاون اول قوه قضاییه تأیید کرد که شورای عالی امنیت ملی انتشار تصاویر و مقالات در مورد آقای خاتمی را به دلیل نقش ادعایی وی در "رهبری فتنه" (اصطلاحی که توسط برخی مقامات برای توصیف اعتراضات پس از انتخابات سال ۲۰۰۹ استفاده می‌شود) در رسانه‌ها ممنوع اعلام کرده است.³⁴ ادعا شده یک سردبیر نشریه میزان نیوز، وابسته به قوه قضاییه، پس از آنکه نامه تسلیم

²⁸ <http://en.rsrf.org/iran-islamic-republic-urged-to-free-all-10-04-2015.47775.html>.

<http://en.rsrf.org/iran-islamic-republic-urged-to-free-all-10-04-2015.47775.html>.

²⁹ <http://en.rsrf.org/iran-press-freedom-violations-recounted-21-01-2015.47521.html>

³⁰ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16042&LangID=E>.

³¹ <http://ir.voanews.com/content/iran-human-rights/2821401.html>.

³² <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/atena-daemi-2/>.

³³ <http://www.isna.ir/fa/news/93112715051/>.

³⁴ <http://www.tabnak.ir/fa/news/414324/>.

وزیر دادگستری، مصطفی پورمحمدی به آقای خاتمی پس از مرگ مادر وی را منتشر کرد، اخراج شد.³⁵ چندین نفر از مقامات، از جمله در دفتر ریاست جمهوری، وجود چنین ممنوعیتی را تکذیب کرده‌اند.³⁶

۲۸- طبق گزارش‌ها، بازگشایی انجمن صنفی روزنامه نگاران ایران، یک انجمن صنفی با ۴۰۰۰ عضو که در سال ۲۰۰۹ توسط دولت تعطیل شد، با محدودیت‌هایی روبرو شده است.³⁷ در پاسخ خود به این گزارش، جمهوری اسلامی ایران اشاره می‌کند که دولت فعلی تلاش‌هایی برای حل این اختلافات و برای احیا و سازماندهی مجدد انجمن انجام داده است. همچنین طبق گزارش‌ها، وزارت کار نیز ظرف ماه‌های اخیر تلاش کرده تا علیرغم عدم وجود حکم دادگاه، اقدام به بستن انجمن روزنامه نگاران آزاد ایران نماید.³⁸ در پاسخ، دولت ایران مدعی است که انجمن روزنامه‌نگاران ایران و انجمن روزنامه‌نگاران آزاد ایران یک سازمان واحد هستند.

۲۹- در تاریخ ۳ مه ۲۰۱۵، وزارت ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات از یک موتور جستجوگر ملی به نام "پارسی جو"³⁹ پرده‌برداری کرد. طبق گزارشات، برنامه جستجوی کلید واژه این برنامه به جای اینکه نتیجه جستجوها را به ترتیب مرتبط بودن با جستجوی کاربران و یا به ترتیب محبوبیت به کاربران نمایش دهد، به آنها فهرست‌های رتبه‌بندی شده و بسایت‌هایی که توسط دولت تایید شده‌اند را نمایش می‌دهد.⁴⁰ در ماه مه ۲۰۱۵، مقامات همچنین اعلام کردند که دسترسی به فیس‌بوک همچنان مسدود خواهند ماند.⁴¹

۳۰- همچنین راه‌اندازی یک سرویس جدید پیام‌رسان برای گوشی‌های موبایل به نام "سلام" نیز اعلام شد. ادعا می‌شود این نرم‌افزار در راستای تلاش‌های مداوم برای تقلید از نرم‌افزارها و خدمات بین‌المللی اینترنتی با استفاده از فن‌آوری مورد تایید حکومت است که نظارت بر محتوای کاربران را میسر می‌کند.⁴² در پاسخ خود، جمهوری اسلامی ایران این ادعا که این سرویس پیام‌رسان به مقامات دولتی اجازه خواهد داد تا ارتباطات کاربران را شنود کنند را رد کرد.

۳۱- بین مارس ۲۰۱۴ و مارس ۲۰۱۵، حداقل ۲۳۳ تظاهرات کارگری در ایران صورت گرفت و حداقل ۱۲۳۰ اعتراض‌کننده دستگیر شدند. در تاریخ ۱۶ آوریل و در تاریخ ۸ مه ۲۰۱۵، هزاران معلم و حامیان آنها در مقابل ساختمان‌های دولتی در سراسر کشور جمع شدند تا افزایش حقوق و آزادی معلمان زندانی را تقاضا کنند.⁴³ در پاسخ خود، جمهوری اسلامی ایران ذکر کرد که قوانین ایران حق اتحادیه‌های صنفی نسبت به اعتراض مسالمت‌آمیز را به رسمیت می‌شناسند.

۳۲- در آوریل سال ۲۰۱۵، درست قبل از جشن روز جهانی کارگر، مدافعان حقوق کارگر آقای ابراهیم مددی و آقای داود رضوی، اعضای اتحادیه کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه، و آقای محمود صالحی، آقای عثمان اسماعیلی و آقای رضا امجدی دستگیر شدند. به نظر می‌آید آقای امجدی، رییس کانون صنفی معلمان، در ارتباط با حکم پنج سال زندان که قبلاً برای فعالیت‌های مسالمت‌آمیزش دریافت کرده بود دستگیر شده است.⁴⁴

۳۳- همچنین طبق گزارش‌ها آقای اسماعیل عبیدی عضو هیئت مدیره کانون صنفی معلمان در ماه ژوئن ۲۰۱۵، احتمالاً برای آغاز به تحمل یک محکومیت بیشین دساله دستگیر شد.⁴⁵ در تاریخ ۲۸ ژوئن ۲۰۱۵، آقای فرزاد مرادی‌نیا، عضو شورای هماهنگی اتحادیه‌های کارگری، به دوسال زندان محکوم

³⁵<http://kaleme.com/1394/01/15/klm-213105/>.

³⁶ President Rouhani's press conference 13 June 2015, <http://www.isna.ir/fa/news/94032313132/>.

³⁷ <https://cpj.org/2015/04/10-most-censored-countries.php>

³⁸ Information submitted to the Special Rapporteur, May-June 2015.

³⁹ <http://www.mehrnews.com/news/2568727/> -هوشمند- جستجو-ی- امکان-جستجو-در-خبر-ماه-امکان-جستجو-ی-هوشمند

⁴⁰ <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/new-search-engine/>.

⁴¹ <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/new-search-engine/>;

<http://www.iranhumanrights.org/2015/05/basij-messaging-app-viber/>;

<http://www.iranhumanrights.org/2015/05/officials-re-affirm-facebook-blocked/>.

⁴² <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/basij-messaging-app-viber/>.

⁴³ <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/workers-protest-hamedan/>.

⁴⁴ <http://www.iranhumanrights.org/2015/04/international-workers-day/>.

⁴⁵ <http://www.kampain.info/archive/4085.htm>

شد.⁴⁶ دولت ایران دستگیری این افراد به دلیل فعالیت‌های مسالمت‌آمیز حقوق کارگری را رد می‌کند و اصرار دارد که آنها برای ارتباط شان با "گروه تروریستی کومله" دستگیر شده‌اند. آنها همچنین ذکر کردند که اعتراضات و گردهمایی‌ها نیاز به موافقت قبلی مقامات دولتی دارند.

۳۴- آقای سعید شیرزاد، یک فعال حقوق کودک، همچنان بدون تفهیم اتهام در بازداشت به سر می‌برد. طبق گزارش‌ها وی از شرکت در جلسات دادگاه بدون دسترسی به وکیل خودداری کرده است.⁴⁷ مقامات ادعا می‌کنند که آقای شیرزاد به اتهام "تجمع و تباہی... علیه امنیت ملی" و "اخلال در نظم عمومی" تفهیم اتهام شده است. فعالان حقوق کارگری مانند آقای رضا شهابی، آقای شاهرخ زمانی، آقای رسول بدایی، آقای محمد باقری، و آقای بهنام ابراهیمزاده، و چندین نفر دیگر همچنان در زندان مشغول سپری کردن احکام سنگین زندانی هستند که ظاهراً به دلیل فعالیت‌های مسالمت‌آمیزشان به آن محکوم شده‌اند. در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرد که این افراد در حال اجرای احکام برای جرایمی مانند "تبلیغ علیه جمهوری اسلامی ایران"، "بر هم زدن آرامش عمومی"، و "اقدام علیه امنیت ملی" هستند. گزارش شده که در تاریخ ۱۳ سپتامبر ۲۰۱۵، آقای زمانی در اثر سکت در زندان رجایی شهر فوت کرد.⁴⁸

پ. حق دسترسی به محاکمه عادلانه

یک- قانون آیین دادرسی کیفری

۳۵- مجلس ایران چندین اصلاحیه به قانون جدید آیین دادرسی کیفری را مورد تصویب قرارداد که در تاریخ ۲۱ ژوئن ۲۰۱۵ لازم‌الاجرا شد. به نظر می‌رسد این اصلاحات برخی از اقدامات مثبت به تصویب رسیده در نتیجه بررسی‌های اولیه قانون در سال ۲۰۱۴ را تضعیف و یا لغو کرده باشند.⁴⁹ این شامل مقرراتی می‌شد که طی مراحل بازرسی محاکمه دسترسی به وکیل را به نحو قابل توجهی برای افرادی که به جرایم جنایی متهم می‌شدند بهبود می‌بخشید.

۳۶- این اصلاحات دسترسی به وکیل در پرونده‌های "امنیت ملی" و در پرونده‌های قتل که مجازات آنها شامل اعدام است را تا یک هفته محدود می‌کند. گزارشگر ویژه اشاره می‌کند که فعالان حقوق زنان و کارگران، روزنامه‌نگاران، اقلیت‌های مذهبی و وکلا غالباً به جرایم امنیت ملی، شامل "تبلیغ علیه نظام" متهم می‌شوند. وی همچنین اشاره می‌کند که افرادی که موارد نقض حقوق‌شان در زمان بازداشت را گزارش کرده‌اند، شامل موارد شکنجه با هدف اخذ اعترافات اجباری، غالباً ادعا می‌کنند که این بدرفتاری‌ها در مراحل تحقیق و پیش از محاکمه در پرونده‌هایشان صورت گرفته است. در پاسخ خود دولت ایران اعلام کرد که "ادعای شکنجه در هر مرحله از روند قضایی غیر منتظره است" و اشاره کرد که "استفاده از اعترافات اجباری در قوانین ایران به شدت ممنوع است".

۳۷- اصلاحات دیگری در قانون جدید، اینک افرادی را که به جرایم امنیت ملی، قتل، سیاسی، یا مطبوعاتی محکوم شده‌اند و یا کسانی که به جرایمی متهم شده‌اند که مجازات آن حبس ابد است را وادار می‌کند تا وکیل مدافع خود را از میان فهرست رسمی وکلایی که توسط رییس قوه قضاییه انتخاب شده‌اند، انتخاب کنند.⁵⁰ شورای نگهبان اصلاحات جدید را در تاریخ ۱۷ ژوئن ۲۰۱۵ تصویب کرد.⁵¹ طبق

⁴⁶ <http://www.kampaign.info/archive/4073.htm>

⁴⁷ Information submitted to the Office of the Special Rapporteur, July 2015.

⁴⁸ <http://www.iranhumanrights.org/2015/09/shahrokh-zamani-death/>.

⁴⁹ <https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/1943/2015/en/>.

⁵⁰

<http://www.shora-rc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&CategoryID=4aaeb13f-14f1-457b-81b3-a4bd70dfdce&WebPartID=ab520dd2-c624-4e76-8f88-2a72b447d48e&ID=072d5018-1539-4fae-a541-96cf609531bf>.

⁵¹

<http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&ID=fdbc0ab8-8285-4b2c-b9c8-ae31>

گزارش‌ها در تاریخ ۶ ژوئیه ۲۰۱۵، کانون وکلای ایران از رئیس قوه قضاییه، مجلس، و رئیس جمهور خواست تا در اصلاحات جدید تجدید نظر کنند.⁵²

دو- لایحه جامع وکالت رسمی

۳۸- لایحه جامع وکالت رسمی، که نفوذ قابل توجه دولت بر فعالیت‌های کانون وکلای ایران را مدنظر دارد، در حال حاضر توسط مجلس در حال بررسی است.⁵³ مدافعان حقوق بشر و وکلا همچنان مفاد این قانون را که کانون وکلای نسبتاً مستقل را تحت نظارت بیشتر مقامات دولتی قرار می‌دهد، که در خصوص اینکه چه کسی وکیل می‌شود، وکلا چگونه تنبیه می‌شوند، و آیا این وکلا قادر به ادامه فعالیت‌های وکالت خود خواهند بود یا نه تصمیم می‌گیرد.⁵⁴ طبق گزارش‌ها این لایحه در مراحل نهایی تصویب است.⁵⁵

ت. حق شرکت در اداره امور عمومی

۳۹- انتخابات مجلس و مجلس خبرگان برای ۲۶ فوریه ۲۰۱۶ برنامه‌ریزی شده‌اند.⁵⁶ نامزدهای نمایندگی مجلس بر سر ۲۹۰ کرسی در مجلس رقابت می‌کنند،⁵⁷ و نامزدهای مجلس خبرگان بر سر ۹۹ کرسی رقابت می‌کنند.⁵⁸ در حال حاضر، طبق قانون اعضای جوامع اقلیت مذهبی به رسمیت شناخته شده تنها پنج کرسی در مجلس دارند: زرتشتیان (۱)، کلیمیان (۱)، کلدانیان و آشوریان (۱) و مسیحیان ارمنی (۲).
۴۰- مجلس خبرگان رهبری در حال حاضر متشکل از ۸۶ عضو است که هر یک برای مدت هشت سال انتخاب می‌شوند.⁵⁹ اعضای مجلس خبرگان موظف هستند که رهبر جمهوری اسلامی ایران را انتخاب یا خلع کنند.⁶⁰ تنها افرادی که دارای درجه اجتهاد هستند، اگر بتوانند مسایل معاصر را درک کنند می‌توانند در انتخابات مجلس خبرگان رقابت کنند. صلاحیت هیچ زنی یا هیچ غیرمسلمانی هرگز برای انتخابات مجلس خبرگان تأیید نشده است.⁶¹
۴۱- شورای نگهبان، یک نهاد ۱۲ نفره، مسئول تضمین تطابق قوانین با مبانی اسلام و قانون اساسی کشور، و مسئول "نظارت" بر انتخابات مجلس و مجلس خبرگان رهبری است.⁶² شش عضو شورا که توسط رهبر انتخاب می‌شوند باید فقیه اسلامی باشند.⁶³ شش عضو دیگر، معرفی شده توسط رئیس قوه قضاییه و تأیید شده توسط مجلس شورای اسلامی، باید "حقوقدان اسلامی" آشنا به زمینه‌های مختلف

[aed717cc&WebPartID=6d09f0b5-ba72-4511-9dc4-b46930f2a2c3&CategoryID=8fac823a-5745-41b6-a9e2-b879c74deb7b.](http://www.shahaedoniran.org/english/dr-shaheeds-work/latest-reports/march-2015-report-of-the-special-rapporte-ur-on-human-rights-in-iran/)

⁵² [http://icbar.ir/Default.aspx?tabid=55&ctl=Edit&mid=435&Code=22136.](http://icbar.ir/Default.aspx?tabid=55&ctl=Edit&mid=435&Code=22136)

⁵³

[http://shaheedoniran.org/english/dr-shaheeds-work/latest-reports/march-2015-report-of-the-special-rapporte-ur-on-human-rights-in-iran/.](http://shaheedoniran.org/english/dr-shaheeds-work/latest-reports/march-2015-report-of-the-special-rapporte-ur-on-human-rights-in-iran/)

⁵⁴ [http://www.irna.ir/fa/News/81588564/.](http://www.irna.ir/fa/News/81588564/)

⁵⁵ [http://www.iranhumanrights.org/2015/07/parliamentary-threaten-legal-profession/.](http://www.iranhumanrights.org/2015/07/parliamentary-threaten-legal-profession/)

⁵⁶ <http://www.moi.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&CategoryID>

[http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=News&CategoryID=.](http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=News&CategoryID=)

⁵⁷ Article 2 of the Islamic Parliament Elections Law.

⁵⁸ [http://www.donya-e-eqtasad.com/news/873635/.](http://www.donya-e-eqtasad.com/news/873635/)

⁵⁹ Article 5, Law on Assembly of Experts' election,

[http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=News&I.](http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=News&I)

⁶⁰ Articles 105, 108, 109, and 111 of the Iranian Constitution.

⁶¹ Article 2, note, the Islamic Parliament Elections Law and Article 3 of the law on Assembly of Expert election law.

⁶² Article 99 of the constitution, [http://en.parliran.ir/index.aspx?siteid=84&pageid=320.](http://en.parliran.ir/index.aspx?siteid=84&pageid=320)

⁶³ Article 91 of the constitution [http://en.mfa.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=3&pageid=2144.](http://en.mfa.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=3&pageid=2144)

قانون باشند.⁶⁴ تا کنون صلاحیت هیچ زنی یا هیچ غیر مسلمانی برای عضویت در شورای نگهبان تایید نشده است.

۴۲- قبل از انتخابات مجلس سال ۲۰۰۴، شورای نگهبان لایحه‌ای که با هدف محدود کردن قدرت این شورا ارائه شده بود را وتو کرد. این لایحه قصد داشت تا قانون انتخابات را اصلاح کند و شورای نگهبان را موظف کند تا تمامی نامزدهای رد صلاحیت شده را مجدداً به رقابت بازگرداند، مگر اینکه محرومیت آنها از طریق اسناد حقوقی پشتیبانی می‌شد.⁶⁵

۴۳- شورای نگهبان همچنان به استفاده از قدرت گسترده در تصمیم‌گیری در خصوص اینکه نام کدام نامزدها می‌تواند در برگه‌های رای نوشته شود، و محدود کردن انتخابات رای‌دهندگان به نامزدهای از قبل تایید شده ادامه می‌دهد. در پاسخ به این گزارش، دولت ایران اعلام کرد که روند تایید صلاحیت "به همه طیف‌های مردم امکان شرکت در انتخابات مجلس، روند تایید صلاحیت و بررسی شایستگی نامزدها را می‌دهد و حصول اطمینان می‌کند که نامزدهایی که پیشینه جنایی دارند از فرآیند حذف می‌شوند."

۴۴- شورای نگهبان نامزدها را بر اساس اطلاعاتی که توسط سازمان‌های مختلف جمع‌آوری شده است، از جمله وزارت اطلاعات، قوه قضاییه و نیروی انتظامی، رد صلاحیت می‌کند. طبق گزارش‌ها، این سازمان‌ها سوابق همه نامزدها را برای اطمینان از اینکه معیارهای خاص و اغلب تبعیض‌آمیزی را که توسط قوانین انتخابات تعیین شده برآورده می‌کنند بررسی می‌کنند.⁶⁶ این شامل قوانین حاکم بر انتخابات مجلس است که تصریح می‌کند که نامزدها باید دارای "سلامت جسمی در حد برخوردار از نعمت بینایی، شنوایی و گویایی" باشند.⁶⁷

۴۵- در ماه مارس ۲۰۱۵، آقای علی صابری، یک عضو شورای شهر تهران که نابیناست، با اشاره به انتخاب دو نفر با معلولیت در شورای شهر تهران، ابراز امیدواری کرد که موانع مشارکت افراد معلول در انتخابات مجلس برداشته شود.⁶⁸ در آوریل ۲۰۱۵، رییس فراکسیون حمایت از معلولان در مجلس خانم فاطمه آلیا اظهار داشت که پیشنهادی برای اصلاح قانون انتخابات که اجازه مشارکت افراد معلول را بدهد هنوز از حمایت کافی برخوردار نیست.⁶⁹

۴۶- نامزدهای انتخابات مجلس همچنین باید دارای "اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران" باشند و باید "وفاداری به قانون اساسی و اصل مترقی ولایت مطلقه فقیه" را ابراز کنند.⁷⁰ اعضای اقلیت‌های مذهبی به رسمیت شناخته شده از التزام عملی به اسلام معاف هستند. این قانون همچنین افرادی که وابسته و یا حامی احزاب، سازمان‌ها، و گروه‌هایی که غیرقانونی عنوان شده‌اند، شامل افرادی که به سازمان‌های حقوق بشری غیرقانونی وابسته هستند، را از شرکت در انتخابات منع کرده است. افرادی که قبلاً به اتهام "اقدام علیه جمهوری اسلامی ایران" محکوم شده‌اند،⁷¹ افرادی که به ارتداد محکوم شده‌اند،⁷² و یا به برخی مجازات‌های شرعی محکوم شده‌اند،⁷³ نیز از رقابت در این انتخابات ممنوع شده‌اند.⁷⁴

۴۷- شرایط صلاحیت برای انتخابات ناقض ماده ۲۵ میثاق جهانی حقوق مدنی و سیاسی است که به رسمیت شناختن و حفاظت از حقوق شهروندان برای مشارکت در اداره امور عمومی، رای دادن، انتخاب شدن، و دسترسی به خدمات عمومی "بدون محدودیت‌های غیر منطقی" را الزام‌آور کرده است. شرایط

⁶⁴ Articles 91 and 157 of the constitution, <http://en.mfa.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=3&pageid=2144>.

⁶⁵ http://www.sptimes.com/2004/01/26/Worldandnation/Rebuff_by_hard_liners.shtml.

⁶⁶ <https://www.hrw.org/news/2012/03/01/iran-fair-vote-impossible>.

⁶⁷ Article 28 of the Islamic Parliament Elections Law, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=CCPR/C/IRN/3.

⁶⁸ isna.ir/fa/news/93122112523/.

⁶⁹ <http://icana.ir/Fa/News/274852>.

⁷⁰ Article 28 of the Islamic Parliament Elections Law http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=CCPR/C/IRN/3.

⁷¹ Ibid, article 30.

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Ibid.

صلاحیت همچنین ناقض کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت⁷⁵ است که حقوق افراد دارای معلولیت را تضمین می‌کند، "... تا بتوانند در انتخابات شرکت کنند، به صورت موثر در مقام دولتی فعالیت کنند، و کلیه فعالیت‌های عمومی در همه سطوح دولت را انجام دهند."⁷⁶ در پاسخ خود به این گزارش، دولت ایران این ایراد که شرایط صلاحیت شرکت در انتخابات تعهدات حقوقی بین المللی آن را نقض می‌کند را رد می‌کند.

۴۸- برخی قانون‌گزاران ایراز کرده‌اند که فرآیند گزینش نامزدهای انتخابات مجلس غیرشفاف و سیاست‌زده است و توانایی آنان برای نمایندگی حوزه‌های مورد نمایندگی آنها را محدود می‌کند. در ماه مه ۲۰۱۵، یک عضو مجلس گفت که ترس از ردصلاحیت دلیل اصلی عدم وجود اراده سیاسی در میان نمایندگان مجلس برای رسیدگی به موضوع حصرخانگی نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۰۹، آقای مهدی کربوبی و آقای میرحسین موسوی و همسرش زهرا رهنورد است که کارگروه سازمان ملل در مورد بازداشت‌های خودسرانه (WGAD) دستگیری‌های آنان را خودسرانه تلقی کرده است.⁷⁷ در پاسخ خود، دولت تاکید کرده است که "موضوعات بحث‌برانگیز و مهم زیادی توسط نمایندگان مجلس عنوان می‌شوند" که "از مصونیت حقوقی برای بیان عقاید و انجام وظایف خود برخوردارند".⁷⁸

۴۹- در سپتامبر ۲۰۱۴، سخنگوی شورای نگهبان آقای نجات‌الله ابراهیمیان ادعا کرد که "سوابق افراد، رفتار، سلوک و منش آنها در زندگی شخصی و اجتماعی، گاهی اوقات باعث می‌شود که ما بتوانیم در مورد مسأله التزام آنها به شرع و قانون اساسی و سایر شرایط اظهارنظر کنیم" و اینکه طبق قانون "افرادی که فتنه گر شناخته می‌شوند" دارای صلاحیت برای داشتن مقام دولتی نیستند.⁷⁸ آقای ابراهیمیان بعدا ادعا کرد که در ژانویه ۲۰۱۵ نامزدها تنها نیاز به تکمیل فرم‌های درخواست مورد نیاز برای فرایند ثبت نام هستند.⁷⁹

یک- قوانینی که آزادی بیان را در زمان انتخابات محدود می‌کنند

۵۰- انتشار اطلاعات علیه کاندیداهای تایید صلاحیت‌شده در ایران ممنوع است.⁸⁰ افرادی که اظهارات "افترا آمیز" یا "توهین آمیز" علیه یک کاندیدای تایید صلاحیت شده منتشر کنند، تحت قانون مجازات اسلامی تحت پیگرد قضایی قرار خواهند گرفت.⁸¹ نامزدها و حامیان آنها مجاز به انتقاد از سایر نامزدها نیستند،⁸² و تنها مجاز به بحث در مورد صلاحیت خود یا صلاحیت نامزدهای مورد علاقه خود هستند.⁸³

۵۱- ایجاد اختلال در انتخابات، از جمله از طریق اعتراض،⁸⁴ و انتشار محتوا با نیت تشویق تحریم یا کاهش مشارکت رای‌دهندگان ممنوع است.⁸⁵ انتشار و تبلیغ "دیدگاه‌های گروه‌های ضدانقلاب و معاند،"⁸⁶ افترا و طنز، یا هر نوع محوای اهانت‌آمیز علیه انتخابات در اینترنت علیه قانون است.⁸⁷ استفاده ایزاری

⁷⁵ Article 28 of the Islamic Parliament Elections Law, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=CCPR/C/IRN/3.

⁷⁶ Article 29, section a (ii) of Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

⁷⁷ <http://www.roozanews.ir/detail/News/21204>.

⁷⁸

<http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=News&ID=ea0c6454-bd8a-4bb7-b4c4-33d599a7d8c6&LayoutID=45d16d73-f1d3-4c75-8f40-6a24ad4eb211&CategoryID=8fac823a-5745-41b6-a9e2-b879c74deb7b&SearchKey=>

⁷⁹ <http://www.iribnews.ir/NewsBody.aspx?ID=62874>

⁸⁰ Article 64 of the Islamic Parliament Elections Law.

⁸¹ Ibid.

⁸² Article 65 of the Islamic Parliament Elections Law.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Article 64 of the Islamic Parliament Elections Law.

⁸⁵ Working Group on Determining Instances of Criminal Content, article 21 of the 2009 Computer Crimes Law, Section H, 1 http://internet.ir/crime_index.html.

⁸⁶ Ibid., Section H, 3.

⁸⁷ Ibid, Section H, 4.

از تصاویر زنان در تبلیغات و یا نمایش زنان در آگهی‌های انتخاباتی که ارزش‌های اسلامی را رعایت نمی‌کنند نیز ممنوع است.⁸⁸

دو- طرح چگونگی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی

۵۲- طبق گزارش‌ها، در آوریل ۲۰۱۵ مجلس بررسی لایحه‌ای که گفته می‌شود طیف وسیعی از افراد را از تاسیس احزاب سیاسی و یا از عضویت در آنها منع می‌کند را از سرگرفت. این شامل صدها وکیل، روزنامه‌نگار، و فعال حقوق بشر است که به نظر می‌رسد برای انجام مشروع حقوق مذکور تحت پیگرد قانونی قرار گرفته باشند.⁸⁹

۵۳- این لایحه همچنین افراد را مکلف می‌کند تا برای تشکیل احزاب سیاسی و انجام فعالیت‌های حزبی درخواست مجوز کنند.⁹⁰ متقاضیان باید به صراحت پایبندی به قانون اساسی و اصل ولایت فقیه اسلامی را بیان کنند.⁹¹ در اظهار نظر خود در مورد این لایحه در ژوئن ۲۰۱۵، شورای نگهبان اعلام کرد که جهان بینی، مبانی فکری و ایدئولوژیک احزاب سیاسی نباید با اصول اسلامی در تضاد باشد.⁹² این شورا همچنین اعلام کرد که محدودیت این لایحه برای جلوگیری از پیوستن اعضای فعال احزابی که به صورت قانونی منحل شده‌اند به احزاب سیاسی دیگر خلاف قانون اساسی است.⁹³

۵۴- در سال ۲۰۱۱، کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد در خصوص دستور قضایی برای انحلال دو حزب سیاسی اصلاح‌طلب به نام‌های جبهه مشارکت ایران اسلامی (که حزب مشارکت نیز خوانده می‌شود) و مجاهدین انقلاب اسلامی ابراز نگرانی کرد.⁹⁴ وضعیت حقوقی این دو حزب سیاسی تا امروز همچنان نامشخص است. در پاسخ، دولت ایران معتقد است که بخشی از دلایل انحلال این احزاب توسط مقامات این بود که رهبران و اعضای آنها در اعتراضات پس از انتخابات سال ۲۰۰۹ نقش داشته‌اند. دولت همچنین اشاره می‌کند که در هر دو مورد تصمیم مقامات برای انحلال این احزاب نهایی بوده و پرونده‌ها در یک دادگاه صالح مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

سه- مشارکت زنان در انتخابات

۵۵- از میان ۱۴۲ کشور که توسط مجمع جهانی اقتصاد برای توانمندسازی زنان در سال ۲۰۱۴ مورد ارزیابی قرار گرفتند، ایران رتبه ۱۳۵ را کسب کرد.⁹⁵ اگرچه تعداد زنانی که در شوراهای شهر و روستا انتخاب شدند از ۱۴۹۱ نفر در سال ۲۰۰۶ به ۶۰۹۲ نفر در سال ۲۰۱۳ افزایش یافت، ظرف دهه گذشته کاهش تدریجی تعداد نامزدهای زن در رقابت‌های انتخاباتی مجلس قابل مشاهده است. در سال ۲۰۰۳، ۸۲۳ نامزد زن برای رقابت در انتخابات ثبت‌نام کردند، در سال ۲۰۰۷، ۵۸۵ زن ثبت نام کردند، و در سال ۲۰۱۳، ۲۴۹ زن ثبت نام کردند. اینک زنان تنها ۳ درصد کرسی‌های شوراهای شهر و ۳.۴ درصد کرسی‌های شوراهای روستا را در سراسر کشور در اشغال دارند.⁹⁶

۵۶- در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرده که "هیچ محدودیتی برای مشارکت زنان در انتخابات، چه به عنوان رای‌دهنده و چه به عنوان نامزد وجود ندارد،" و دولت روحانی چندین طرح سیاسی برای افزایش

⁸⁸ Ibid, Section H, 10.

⁸⁹ isna.ir/fa/news/94022212861/;

<http://shaheedoniran.org/english/dr-shaheeds-work/latest-reports/march-2015-report-of-the-special-rapporteur-on-human-rights-in-iran/>.

⁹⁰ <http://www.shora-rc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&CategoryID>.

⁹¹ <http://www.shora-rc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&CategoryID>.

⁹² <http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&ID=>.

⁹³ <http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&ID=>.

⁹⁴ CCPR/C/IRN/CO/3.

⁹⁵ <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2014/>.

⁹⁶ 20 *20, Women's achievement in the Islamic Republic of Iran, the Vice-presidency for Women and Family Affairs.

مشارکت زنان در بخش دولتی را اجرا کرده است. گزارشگر ویژه از توجه دولت به برنامه‌هایی که مشارکت زنان در انتخابات را تشویق می‌کند استقبال می‌کند.

بخش سوم: حقوق زنان

الف. مشارکت در اقتصاد

۵۷- به عنوان نتیجه بررسی دوره‌ای جهانی ایران (UPR) سال ۲۰۱۴، جمهوری اسلامی ایران ۳۷ توصیه از ۵۷ توصیه مربوط به حقوق زنان را به صورت کامل یا تا حدی پذیرفته است. توصیه‌هایی که از دولت می‌خواست تا مفادی از قانون مجازات اسلامی را که نسبت به زنان تبعیض‌آمیز است مورد بررسی مجدد قرار دهد و خشونت خانگی، شامل تجاوز توسط شوهر را جرم‌انگاری کند رد شدند.

۵۸- تبعیض بر اساس جنسیت در امور حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی همچنان پیشرفت‌های قابل توجهی که جمهوری اسلامی ایران در آموزش و پرورش و بهداشت زنان به دست آورده است را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. کشور همچنان از حیث برابری کلی برای زنان در ۵ درصد پایین در میان ۱۴۲ کشور قرار دارد.

۵۹- بر اساس یک جدول که توسط مجمع جهانی اقتصاد تولید شده، زنان ایرانی از نظر مشارکت اقتصادی و توانمندسازی سیاسی در رتبه آخر کشورها در گروه درآمدی خود قرار گرفته‌اند. در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرد که سهمیه‌های جنسیتی در آموزش نباید به عنوان محدودیت دیده شوند، و چنین سهمیه‌هایی برای دانشجویان مرد نیز وجود دارند. در این پاسخ دولت همچنین اشاره کرد که نرخ مشارکت اقتصادی زنان ظرف سال‌های اخیر افزایش یافته و دولت روحانی سیاست‌هایی را برای توانمندسازی بیشتر اقتصادی زنان پیشنهاد کرده است.

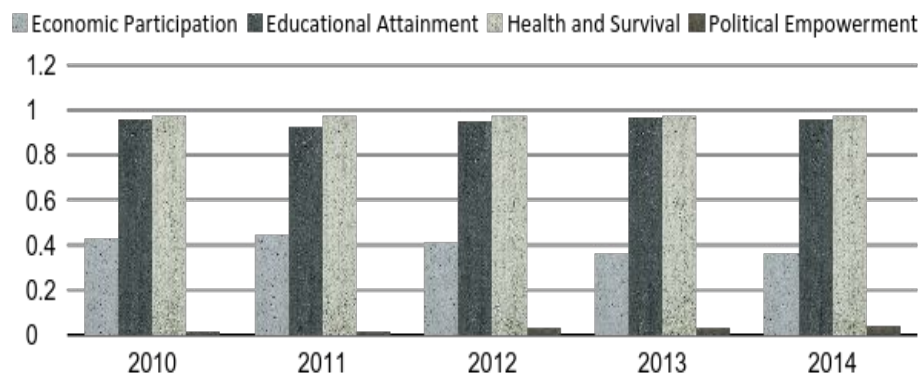
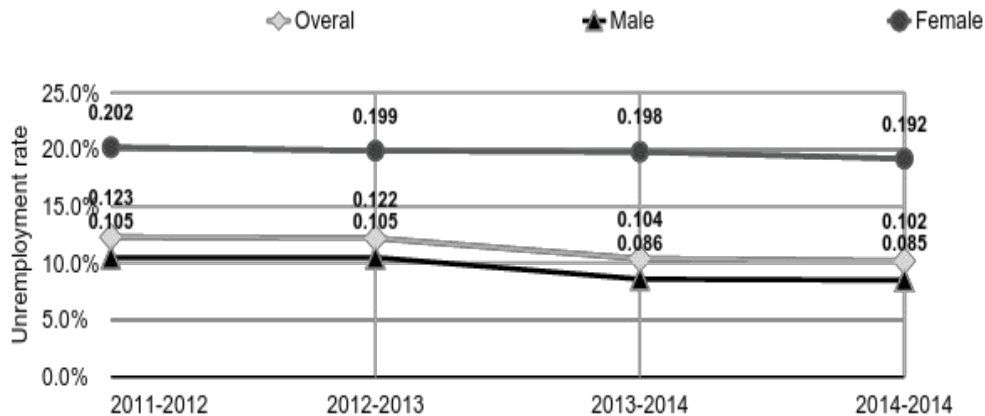

Chart 3.2: Gender-based restrictions in post-secondary education persist, economic participation has seen relatively no improvement, and political empowerment has remained extremely low.

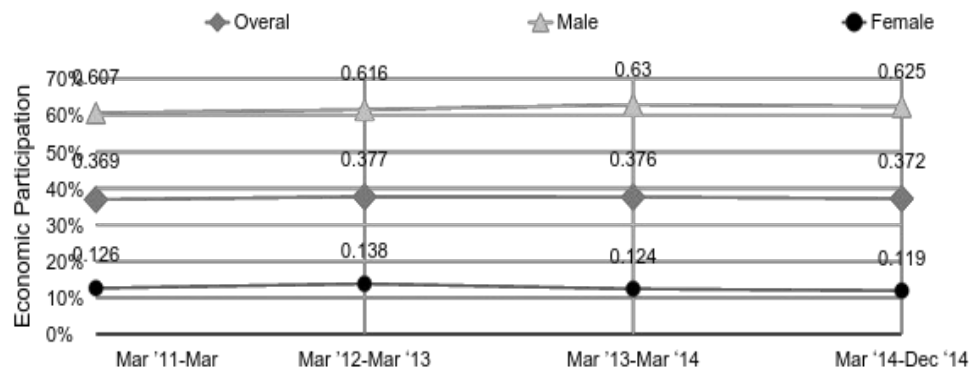
۶۰- نابرابری قابل توجهی بین زنان و مردان در مشارکت در بازار کار همچنان پابرجاست. در تاریخ ۱۱ آوریل سال ۲۰۱۵، وزیر کار، آقای علی ربیعی، اشاره کرد که نرخ بیکاری زنان در ایران دو برابر نرخ بیکاری مردان است و زنان به اشتغال فصلی و کار در بخش خدمات روی کرده‌اند.⁹⁷ در پاسخ

⁹⁷ <http://isna.ir/fa/news/94012206935/>.

خود، دولت ایران متذکر شد که ارقام بالای بیکاری زنان بازتابی از روند گسترده تر جهانی، تأثیر تحریم‌ها و نگرش‌های مذهبی، اجتماعی و فرهنگی در کشور هستند.

۶۱- در تاریخ ۱۱ آوریل ۲۰۱۵، معاون رییس جمهور در امور زنان و خانواده، خانم شهیندخت مولوردی تبعیض جنسیتی آزمون استخدامی مشترک فراگیر دستگاه‌های اجرایی در سال ۲۰۱۵ را برجسته کرد. طبق اظهارات خانم مولوردی، افرادی که در این آزمون شرکت کردند برای ۲۴۱۶ شغل که توسط سازمان‌های مختلف دولتی، از جمله وزارت امور اقتصادی و دیوان عدالت اداری، ارائه شده بودند، به رقابت پرداختند. خانم مولوردی اعلام کرد که ۲۴۰۰ از این شغل‌ها به مردان اختصاص داشت و تنها ۱۶ شغل به زنان اختصاص داده شده بود.^{۹۸}

ب- طرح حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر

۶۲- در تاریخ ۲۲ آوریل ۲۰۱۵، پس از دوبار رد پیش نویس "طرح حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر" توسط شورای نگهبان، مجلس ایران این طرح را ابلاغ کرد.^{۹۹} این قانون که برای اولین بار توسط مجلس در تاریخ ۲۲ ژوئن ۲۰۱۴ معرفی شده بود، شهروندان ایرانی را تشویق می‌کند تا

^{۹۸} <http://www7.es.irna.ir/fa/News/81567294/>.

^{۹۹} <http://www.shora-gc.ir/Portal/Home/ShowPage.aspx?Object=NEWS&ID=>.

قوانینی که از انجام اعمالی که تحت قانون شریعت اسلام گناه دانسته می‌شوند جلوگیری می‌کنند را اجرا کنند.¹⁰⁰ این شامل اجرای دقیق حجاب برای همه زنان ایرانی است.

۶۳- مدافعان حقوق بشر در کشور در ابراز نگرانی نسبت به تصویب این طرح به دولت روحانی پیوستند و تصریح کردند که این طرح "نیروهای غیررسمی و غیرپاسخگو" را توانمند می‌سازد و احتمالاً می‌تواند حقوق بشر در کشور را تضعیف کند.¹⁰¹ در تاریخ ۱۹ اکتبر ۲۰۱۴، وزیر کشور اعلام کرد که در نامه‌ای که به مجلس فرستاده است تقاضا کرده است که این طرح قبل از اینکه در صحن مجلس معرفی شود در کمیسیون‌های مجلس مورد بررسی مجدد قرار گیرد.¹⁰² آقای مجید انصاری، معاون رییس جمهور در امور مجلس نیز از این طرح به دلیل تاسیس سازمانی که عملیات آن تحت نظارت دولت نیست انتقاد کرد.¹⁰³ در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرد که اصل امر به معروف و نهی از منکر تحت ماده ۸ قانون اساسی ایران مدون شده، و اینکه آموزش داوطلبان "در کنار... نیروهای رسمی" به مقامات اجازه خواهد داد تا "وظایف قانونی خود را سریع‌تر انجام دهند."

پ- دسترسی برابر به اماکن عمومی: ورزشگاه‌ها

۶۴- در تاریخ ۱ ژوئن ۲۰۱۵ معاون رییس جمهور در امور زنان و خانواده اعلام کرد که دولت روحانی مجوزی را امضاء کرده تا زنان بتوانند برای تماشای رقابت تیم ملی والیبال مردان در رقابت‌های جهانی ۲۰۱۵ در تهران وارد استادیوم‌های والیبال شوند.¹⁰⁴ اما با این حال وزیر کشور، آقای عبدالرضا رحمانی فضل‌ی، تاکید کرد که "هیچ تصمیم جدیدی درباره حضور بانوان در ورزشگاه‌ها گرفته نشده است."¹⁰⁵ طبق گزارش‌ها، پس از اعلام این خبر، اعلامیه‌های دست‌نوشته‌ای توسط گروهی به نام "انصار حزب‌الله" توزیع شد که از مردم می‌خواست تا با تجمع در برابر استادیوم‌ها با "فحش‌های زنانه هرزه" مقابله کنند و از انجام منکر توسط مسئولین وزارت ورزش جلوگیری کنند.¹⁰⁶ دولت تاکید کرده که چنین تظاهراتی غیرقانونی هستند و از قوه قضاییه و سایر مسئولان ذیربط خواسته است تا در این خصوص اقدام کنند.¹⁰⁷ متعاقباً، به زنان اجازه داده نشد تا وارد استادیوم شوند تا رقابت‌های تیم ملی در مسابقات لیگ جهانی در ۱۹ و ۲۱ ژوئن ۲۰۱۵ در استادیوم آزادی تهران را ببینند. در پاسخ خود، دولت ایران آماری متناسب به سازمان ملل را عرضه می‌کند که نشان می‌دهد "استادیوم‌های ورزشی مکان‌های خطرناکی هستند که در آنها احتمال خشونت علیه زنان بسیار وجود دارد."

ت. لایحه کاهش ساعات کار زنان با شرایط خاص

۶۵- مخالفان پیش‌نویس تحت بررسی مجلس که قصد دارد ساعات کاری زنان را تغییر دهد می‌گویند این طرح ممکن است موانع ناخواسته‌ای در راه مشارکت زنان در نیروی کار ایجاد کند.¹⁰⁸ این طرح ساعات کار زنان را از ۴۴ ساعت در هفته به ۳۶ ساعت در هفته کاهش می‌دهد، بدون این که حقوق آنها را

¹⁰⁰ Article 1, <http://www.shora-rc.ir/Portal/File/ShowFile.aspx?ID=b19d40ae-ef4e-44ff-b556-fcb9bfff4758>.

¹⁰¹ <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/lawyer-plan-to-promote-virtue/>.

¹⁰² <http://www.irna.ir/fa/News/81355204/>.

¹⁰³ <http://old.etemadnewspaper.ir/Released/93-07-17/204.htm>.

¹⁰⁴ <http://www.sharghdaily.ir/News/64519/>.

¹⁰⁵

<http://www.tasnimnews.com/fa/news/1394/03/25/770855/%D9%87%DB%8C%DA%86-%D8%AA%D8%B5%D9%85%DB%8C%D9%85-%D8%AC%D8%AF%DB%8C%D8%AF%DB%8C-%D8%AF%D8%B1%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D9%87-%D8%AD%D8%B6%D9%88%D8%B1-%D8%A8%D8%A7%D9%86%D9%88%D8%A7%D9%86-%D8%AF%D8%B1-%D9%88%D8%B1%D8%B2%D8%B4%DA%AF%D8%A7%D9%87-%D9%87%D8%A7-%DA%AF%D8%B1%D9%81%D8%AA%D9%87-%D9%86%D8%B4%D8%AF%D9%87-%D8%A7%D8%B3%D8%AA>

¹⁰⁶ <http://melimazhabi.com>, original link: <http://www.ilna.ir>.

¹⁰⁷ <http://melimazhabi.com>, original link: <http://www.ilna.ir>.

¹⁰⁸ <http://www.iribnews.ir/NewsText.aspx?ID=521921>.

کاهش دهد. این طرح در درجه اول بر زنانی که سرپرست خانوار هستند، زنانی که کودکان زیر سن هفت سال دارند و زنانی که کودکان یا همسران معلول و یا با بیماری‌های علاج ناپذیر یا مزمن دارند تاثیر خواهد داشت.¹⁰⁹

۶۶- در تاریخ ۱۵ ژوئیه ۲۰۱۴، معاون رییس جمهور در امور زنان و خانواده، خانم مولوردی اعلام کرد که مجلس تلاش دفتر وی برای تعمیم لایحه کاهش ساعت کاری به مردانی در موقعیت‌های مشابه را رد کرده است.¹¹⁰ مخالفان لایحه هشدار می‌دهند که بدون ارائه مشوق‌های معافیت مالیاتی، لایحه امنیت شغلی زنان را تهدید می‌کند.¹¹¹ گزارشگر ویژه اشاره می‌کند که در غیاب قوانین ضد تبعیض تاثیرگذار بر روند استخدام، مشوق‌های این لایحه که به نظر سخاوتمندانه می‌آیند خود باعث دلسردی کارفرمایان از استخدام زنانی که برای درآمد برابر کمتر کار خواهند کرد. وی همچنین نگرانی خود از افزایش نرخ بیکاری زنان در ایران، به ویژه نرخ بیکاری خانوارهای تحت سرپرستی زنان که طبق گزارش‌ها به ۸۲٪ افزایش یافته اعلام می‌کند.¹¹²

ث- خشونت علیه زنان

۶۷- گزارشگر ویژه به چندین پیشرفت اولیه برای جلوگیری از اشکال خاصی از خشونت علیه زنان و حمایت از قربانیان خشونت خانگی اشاره کرده است. در فوریه ۲۰۱۵، معاون اجتماعی سازمان بهزیستی تاسیس ۱۸ خانه امن برای ارائه خدمات به زنان آسیب پذیر را اعلام کرد.¹¹³ در تاریخ ۲۲ ژوئن ۲۰۱۵ معاون رییس جمهور در امور زنان و خانواده اعلام کرد که پیش نویس لایحه‌ای با هدف تشدید مجازات برای عاملان حملات اسیدپاشی به دولت ارائه شده است.¹¹⁴ به رغم این تحولات، قانون مدنی ایران همچنان از زنانی که به دلیل خشونت خانگی خواهان طلاق هستند می‌خواهد تا ثابت کنند که بدرفتاری که تحمل کرده‌اند غیر قابل تحمل (عسر و حرج) بوده است.¹¹⁵ در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرد که اصل عسر و حرج به این معنا نیست که زنان باید ثابت کنند که مورد "خشونت جدی" قرار گرفته‌اند.

۶۸- قوانین ایران قطع عضو اندام تناسلی زن را جرم اطلاق می‌کند و تا حدودی زنان را از آن محافظت می‌کند، اما به نظر نمی‌رسد این مقررات به شیوه موثری اجرا شوند. طبق گزارش‌ها، قطع عضو اندام تناسلی زنان در ایران در بخش‌های خاصی از کشور انجام می‌شود و به نظر می‌رسد عمدتاً دختران زیر سن ۱۰ سال را تحت تاثیر قرار می‌دهد.¹¹⁶ اگر چه هیچ آمار رسمی از مقیاس این عمل وجود ندارد، بنا به گزارش‌ها در استان‌های هرمزگان، کرمانشاه، کردستان و آذربایجان غربی رایج است.¹¹⁷ طبق که گزارش اخیر که در سال ۲۰۱۵ منتشر شد، ۶۰ درصد زنان در استان جنوب هرمزگان و جزایر اطراف آن مورد این عمل قرار گرفته‌اند. در استان‌های آذربایجان غربی، کردستان و کرمانشاه، طبق گزارش‌ها

¹⁰⁹ http://rc.majlis.ir/fa/legal_draft/state/847722.

¹¹⁰ <http://isna.ir/fa/news/93042413829/>.

¹¹¹ Interview with Mr. Moslem Khani, Labour Minister's Advisor, <http://www.iribnews.ir/NewsText.aspx?ID=521921>.

¹¹² <http://www.mehrnews.com/news/2761250/>.

¹¹³ <http://www.irna.ir/fa/News/81511554/>.

¹¹⁴ <http://www.tabnak.ir/fa/news/511085/>.

¹¹⁵ Ibid.

¹¹⁶ SUDWIND, *Violations of Girl's Rights, Child Marriage and FGM in Iran*, 2014, link: <http://www.stopfgmmideast.org/wp-content/uploads/2014/07/Iran-FGM-Child-Marriage-2014.pdf>.

¹¹⁷ Australian Red Cross Accord, Iran COI Compilation, September 2013:

<http://www.refworld.org/pdfid/522ec5aa4.pdf>; see also Women's Health Care, *Related Factors of Female Genital Mutilation in Ravansar (Iran)*, 2012:

<http://www.omicsgroup.org/journals/2167-0420/2167-0420-1-108.pdf>.

تقریباً ۱۸٪ زنان ختنه شده‌اند.¹¹⁸ در پاسخ خود، دولت ایران تلاش‌های خود برای همکاری با فعالان جامعه مدنی برای افزایش آگاهی خبر داد، اما اعتبار اطلاعات ارائه شده در این گزارش را مورد سؤال قرار داد. دولت هیچ نوع اطلاعات تکمیلی یا متناقضی را ارائه نکرد.

ج- پیگرد قانونی کنشگران

۶۹- در تاریخ ۱۶ ژوئن ۲۰۱۵، شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران خانم مینو مرتاضی لنگرودی، فعال حقوق زنان و عضو شورای فعالان ملی مذهبی را به شش سال زندان به اتهام "تبلیغ علیه نظام" و "اجتماع و تبانی برای برهم زدن امنیت ملی" از طریق راه اندازی شورای فعالان ملی مذهبی محکوم کرد.¹¹⁹ فعالان ملی مذهبی متشکل از گروهی از فعالان سیاسی، نویسندگان و چهره‌های روشنفکر است. ظرف سال‌های اخیر دادگاه‌های انقلاب اعضاء این ائتلاف را به دلیل وابستگی آن به این گروه محکوم کرده‌اند.¹²⁰ در پاسخ خود دولت ایران اشاره کرد که این پرونده منوط به تجدیدنظر است.

۷۰- در تاریخ ۵ مه ۲۰۱۵، خانم نرگس محمدی، معاون سابق کانون مدافعان حقوق بشر و یکی از بنیانگذاران "کارزار لغو گام به گام اعدام- لگام" برای اجرای باقیمانده حکم شش سال زندان که در سال ۲۰۱۲ به آن محکوم شده بود دستگیر شد و به زندان اوین منتقل شد. خانم محمدی در سال ۲۰۱۲ به اتهام "تجمع و تبانی برای برهم زدن امنیت ملی"، "عضویت در کانون مدافعان حقوق بشر" و "تبلیغ علیه نظام" محاکمه شد.¹²¹

۷۱- خانم محمدی در آوریل ۲۰۱۳ به دلایل پزشکی از زندان آزاد شد. بنا به گزارش‌ها، وی در ۳ مه ۲۰۱۵ به چندین اتهام جدید شامل "تبلیغ علیه نظام"، "تجمع و تبانی علیه امنیت ملی"، و "تاسیس گروه ضدامنیتی و غیرقانونی لگام" متهم شد.¹²² در پاسخ خود، دولت ایران ادعاهای اقامه اتهامات جدید علیه خانم محمدی توسط قوه قضاییه را رد کرد و تاکید کرد که او در حال سپری کردن حکم قبلی شش سال زندان خود است.

بخش چهارم: اقلیت‌های قومی (اتنیک)

الف. حق تحصیل به زبان‌های مادری

۷۲- در بررسی سال ۲۰۱۳ خود از جمهوری اسلامی ایران، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی نگرانی خود را در مورد محدودیت‌های شدید اقلیت‌های قومی (اتنیک) نسبت به تحصیل به زبان مادری ابراز کرد.¹²³ این کمیته همچنین ابراز نگرانی کرد که "از جمله به عنوان یکی از عواقب تعطیلی نشریات و روزنامه‌ها به زبان‌های اقلیت، اقلیت‌های قومی (اتنیک) به طور کامل از حق خود برای شرکت در زندگی فرهنگی برخوردار نیستند".¹²⁴ در پاسخ خود، دولت ایران اعلام داشت که "هیچ محدودیت یا مانعی" برای آموزش به زبان مادری برای اقلیت‌های قومی (اتنیک) وجود ندارد.

¹¹⁸ Ahmady Kameel, *A Comprehensive Study on Female Genital Mutilation/Cutting in Iran*, 2015:

<http://kameelahmady.com/wp-content/uploads/Kameel%20-%20EN%20Final.pdf>; see also

Stop FGM Middle East, *Iran's country profile*: <http://www.stopfgmmideast.org/countries/iran/>.

¹¹⁹ <http://persian.iranhumanrights.org/1394/04/mino-mortazi-langaroudi/>

¹²⁰ <http://www.radiozamaneh.com/221818>

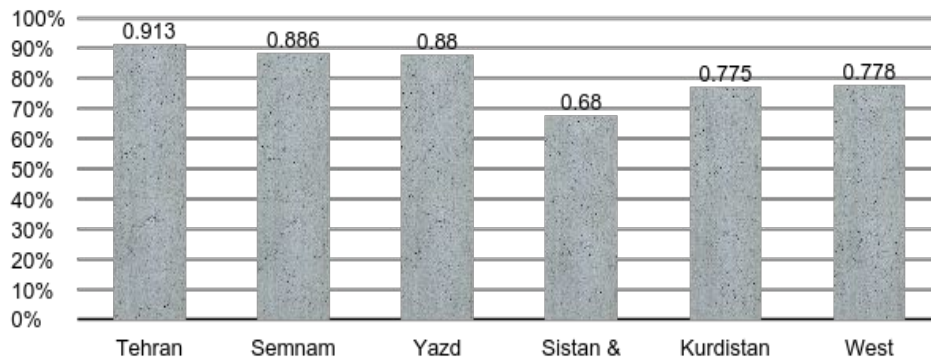
¹²¹ <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/narges-mohammadi-5/>.

¹²² <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/narges-mohammad-arrested-at-home/>.

¹²³ http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=E/C.12/IRN/CO/2.

¹²⁴ <http://www.iranhumanrights.org/2015/05/narges-mohammad-arrested-at-home/>.

۷۳- محققان در مورد عملکرد ضعیف تحصیلی و آمار ادامه تحصیل دانش‌آموزان دوزبانه‌ای که زبان مادری آنها فارسی نیست گزارش داده‌اند.¹²⁵ در دسامبر ۲۰۱۱، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی یک گزارش ۷۱ صفحه‌ای با عنوان "بررسی وضعیت پوشش تحصیلی و ریشه کن کردن بیسوادی در کشور" منتشر کرد.¹²⁶ این گزارش نشان می‌داد که مناطق با جمعیت عمدتاً فارسی زبان، مانند تهران، سمنان و یزد بالاترین نرخ باسوادی را دارند اما مناطقی که اکثر جمعیت آنها را اقلیت‌های قومی (انتیکی) تشکیل می‌دهند، شامل استان‌های سیستان و بلوچستان، کردستان، آذربایجان غربی، و خراسان شمالی پایین‌ترین نرخ باسوادی را دارند.¹²⁷ بیش از نیمی از جمعیت بی‌سواد کشور بیش از ۵۰ سال سن دارد.¹²⁸

۷۴- این گزارش فقر، تبعیض، ازدواج زود هنگام در میان دختران، و فقدان آموزش ابتدایی اجباری در مناطقی که اکثر جمعیت آنها اقلیت‌های قومی (انتیکی) هستند را دلایل نرخ بی‌سوادی بالاتر می‌نامد.¹²⁹ این گزارش ادعا می‌کند که همکاری بیشتر بین وزارتخانه‌ها و شاخه‌های مختلف دولت، و اجرای برنامه‌های اجباری برای کودکان دانش‌آموز که توسط برنامه چهارم توسعه کشور تشریح شده می‌تواند در از بین بردن بی‌سوادی در این مناطق موثر باشد.¹³⁰ در پاسخ خود، دولت ایران اعتبار اطلاعات مربوط به بی‌سوادی را مورد مناقشه قرار داده و اشاره کرده‌است که نرخ بالای بی‌سوادی در میان ایرانیان مسن‌تر منعکس‌کننده سیاست‌های رژیم گذشته بوده است.

۷۵- در دسامبر ۲۰۱۳، وزارت آموزش و پرورش گزارش عملکرد خود در ۱۰۰ روز اول دولت روحانی را ارائه کرد.¹³¹ این گزارش برای کاهش موانع آمادگی آموزشی برای دانش‌آموزان اقلیت قومی (انتیکی) خبر از کمبود ۲۴۰۰۰ معلم مقطع ابتدایی می‌داد و اشاره می‌کرد که "علیرغم اهمیت آن در مناطق محروم،" خدمات آموزشی برای دانش‌آموزان دوزبانه زیر سن ۵ سال یا کاهش یافته و یا لغو شده‌است.¹³² در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرد که "تخصیص بودجه‌های جدید و استخدام افراد واجد شرایط" برای حل نابرابری آموزشی انجام شده است.

¹²⁵ http://www.roshdmag.ir/Roshdmag_content/media/article/2412.pdf ;

<http://www.donya-e-eqtasad.com/news/754353/>; <http://www.donya-e-eqtasad.com/news/447598/>;

<http://www.aemi.ir/index.php/fa/>.

¹²⁶ <http://rc.majlis.ir/fa/report/show/800839>

¹²⁷ Ibid.

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ <http://www.khabaronline.ir/detail/326610/society/education>.

¹³² <http://dolat.ir/Images/News/AttachFile/10-9-1392/FILE635214877831815937.doc>.

۷۶- فعالان حقوق اقلیت‌های قومی (اتنیک) در ایران همچنان به دفاع از حق استفاده از زبان مادری، به ویژه در زمینه آموزش و پرورش ادامه می‌دهند. طبق گزارش‌ها، در ژوئن ۲۰۱۴، فعالان کرد یک طومار با بیش از ۱۰،۰۰۰ امضاء از شهروندان کرد جمع‌آوری کردند که در آن از رییس جمهور روحانی خواسته شد به وعده‌های انتخاباتی خود در مورد آموزش به زبان مادری عمل کند.¹³³

۷۷- یک کتاب درسی رسمی به زبان کردی برای استفاده در مدارس مقطع راهنمایی در فوریه ۲۰۱۵ معرفی شد.¹³⁴ طبق گزارش‌ها، نسخه‌هایی از این کتاب‌ها برای داندود مجانی در وبسایت‌های مدارس راهنمایی استان کردستان قابل دسترسی است.¹³⁵ همچنین طبق گزارش‌ها، دانشگاه آزاد اسلامی سنندج در استان کردستان دو واحد درسی برای آموزش زبان کردی تخصیص داده است و طبق گزارش‌ها دانشگاه کردستان در اکتبر ۲۰۱۵ آغاز به پذیرش دانشجویان زبان و ادبیات کردی در مقطع کارشناسی خواهد کرد.¹³⁶

۷۸- در گزارش ماه مارس ۲۰۱۳ خود (A/HRC/22/56)، گزارشگر ویژه از رد سیستماتیک درخواست‌های پروانه برای نشریات بلوچی زبان گزارش داد.¹³⁷ طبق گزارش‌ها در فوریه ۲۰۱۵، هیئت نظارت بر مطبوعات پروانه سه نشریه دوزبانه بلوچی-فارسی را رد کرد.¹³⁸ همچنین طبق گزارش‌ها، درخواست آقای پرویز بهادرزی، فعال فرهنگی، معلم بازنشسته و رییس سابق شورای اسلامی شهرزاهدان برای مجوز انتشار یک نشریه دوزبانه رد شد.¹³⁹ در پاسخ خود، دولت ایران تایید کرد که تقاضای آقای بهادرزی برای پروانه نشر رد شده، اما گفت که آقای بهادرزی تقاضای یک پروانه جدید داده است که در حال حاضر تحت بررسی است.

ب- آزادی بیان، تشکل و تجمع مسالمت آمیز

۷۹- طبق گزارش‌ها، در ماه مارس ۲۰۱۵، بیش از ۱۸۰۰ دانشجوی اقلیت قومی (اتنیک) آذربایجانی طوماری را امضاء کردند که در آن از رییس جمهور روحانی خواستند تا اصول قانون اساسی که علیه تبعیض تضمین می‌دهند را اجرایی کند.¹⁴⁰ ادعا می‌شود که ماموران امنیتی اتابک سپهری، یک عضو کمپین را برای جمع‌آوری امضاء دستگیر کردند و طبق گزارشات مقامات دانشگاه این طومار را ضبط کردند.¹⁴¹ امضاء کنندگان این نامه تقاضای همکاری بین شاخه‌های مختلف دولت و سازمان‌های مربوطه را برای تدوین طرح‌هایی برای تحقق حقوق قومی داشتند.¹⁴² در پاسخ خود، دولت ایران اعلام داشت که مقامات آقای سپهری را به دلیل "تبلیغ به قصد ایجاد تنفر افراطی" دستگیر کردند، اما او بعداً آزاد شد و از وی رفع اتهام شد.

۸۰- طبق گزارش‌ها، پس از اینکه در ماه مارس ۲۰۱۵ یک میوه فروش به نام آقای یونس عساکره دست به خودسوزی زد، در ارتباط با تظاهراتی که به دنبال مرگ وی رخ داد، افرادی از اقلیت‌های قومی

¹³³ <http://www.roozonline.com/persian/news/newsitem/article/-da18695a4b.html>.

¹³⁴ <http://www.ruwange.net/NewsDetail.aspx?itemid=647>;

<http://www.roozonline.com/persian/news/newsitem2/article/-6987ed2d5b.html>.

¹³⁵ <http://www.roozonline.com/persian/news/newsitem2/article/-6987ed2d5b.html>.

¹³⁶ <http://www.roozonline.com/persian/news/newsitem2/article/-6987ed2d5b.html>.

¹³⁷

<http://shaheedoniran.org/english/dr-shaheeds-work/latest-reports/special-rapporteur-s-february-2013-report-on-the-situation-of-human-rights-in-the-islamic-republic-of-iran/>.

¹³⁸ <https://hra-news.org/fa/ethnic-minorities/b-526>.

¹³⁹ <https://hra-news.org/fa/ethnic-minorities/b-526>.

¹⁴⁰ <http://oyannews.com/>;

http://www.bbc.co.uk/persian/world/2015/03/150304_u14_mothertongue_rouhani.

¹⁴¹ http://www.bbc.co.uk/persian/world/2015/03/150304_u14_mothertongue_rouhani.

¹⁴² <http://www.ilna.ir/>.

انتیکی) استان خوزستان که اکثر جمعیت آن عرب هستند دستگیر شدند. طبق گزارش‌ها آقای عساکره در اعتراض به تصمیم مقامات برای برچیدن و تخریب بساط میوه‌فروشی خود خودسوزی کرد، و طبق همین گزارش‌ها خدمات مناسب اورژانس پزشکی برای درمان جراحات کشنده از وی دریغ شد. طبق گزارش‌ها، به خانواده عساکره نیز اجازه دسترسی به جسد وی داده نشد و ادعا می‌شود مقامات پدر و برادر آقای عساکره را پیش از مراسم تدفین وی بازداشت کردند. در پاسخ خود، دولت ایران نوشت که مقامات شرایط مرگ آقای عساکره را بررسی کردند و نتیجه گرفتند که مقامات مقصر نبودند. آنها همچنین اشاره کردند که آقای عساکره "درمان کافی پزشکی دریافت کرده است".

۸۱- گفته می‌شود در آوریل ۲۰۱۵، احمد حزباوی، یک عرب اهوازی در ارتباط با انتشار یک ویدیو که به نظر می‌رسد وی را در حال آواز خواندن به زبان عربی برای مخاطبان سرمست از اقدام نظامی عربستان سعودی در یمن در یک جشن عروسی در منطقه قلعه کنعان نزدیک اهواز نشان می‌دهد دستگیر شده است.¹⁴³ طبق گزارش‌ها، همسر وی پس از این که در جستجوی اطلاعات به وزارت اطلاعات مراجعه کرد برای چند ساعت مورد بازداشت قرار گرفت.¹⁴⁴ طبق گزارش‌ها، بلافاصله پس از بازداشت، مقامات به آقای حزباوی اجازه ملاقات هفتگی با خانواده‌اش را دادند.¹⁴⁵ در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرد که مقامات آقای حزباوی را به "تحریک به خشونت و حمایت از جنگ در منطقه و تشویق... اختلافات قومی" متهم کرده‌اند. دولت همچنین ادعا می‌کند که آقای حزباوی برای اقدامات خود تنها جریمه شد و در حال حاضر خارج از زندان به سر می‌برد.

۸۲- در تاریخ ۷ مه ۲۰۱۵، پس از مرگ فریناز خسروانی، یک زن کرد که طبق گزارش‌ها پس سقوط از طبقه چهارم یک هتل درگذشت، مردم در شهر کردنشین مهاباد در استان آذربایجان غربی دست به اعتراض زدند.¹⁴⁶ طبق گزارش‌ها این اعتراضات در پاسخ به گزارش تهدید به تجاوز خانم خسروانی توسط یکی از مقامات، که توسط یک مقام استانی تکذیب شد،¹⁴⁷ و با هدف درخواست از مقامات برای آغاز فوری تحقیقات در مورد شرایط مشکوک مرگ وی صورت گرفت.¹⁴⁸

۸۳- طبق گزارش‌ها، مقامات مجروح شدن ۲۵ نفر، شامل هفت مامور پلیس را در نتیجه درگیری‌هایی که پس از اعتراضات عمدتاً مسالمت آمیز در گرفت تأیید کردند.¹⁴⁹ برخی فعالان کرد تأکید می‌کنند که خشونت، شامل پرتاب سنگ و غارت هتل، پس از این سرگرفت که مقامات تلاش کردند جمعیت را متفرق کنند و اعتراض کنندگان پرسروصداتر را دستگیر کنند.¹⁵⁰ طبق گزارش‌ها، ماموران از "باتون، گاز اشک‌آور و احتمالاً مهمات برای متفرق کردن جمعیت استفاده کردند."¹⁵¹ طبق گزارش‌ها چند نفر از

¹⁴³ <http://www.hrw.org/news/2015/04/29/iran-sweeping-arrests-ahwazi-arab-activists>.

¹⁴⁴ <http://www.hrw.org/news/2015/04/29/iran-sweeping-arrests-ahwazi-arab-activists>.

¹⁴⁵ Information submitted to the Office of the Special Rapporteur, June 2015.

¹⁴⁶ Interview submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015;

<https://www.amnesty.org/en/articles/news/2015/05/iran-police-must-exercise-restraint-amid-kurdish-protest/s/>.

¹⁴⁷

<https://www.amnesty.org/en/articles/news/2015/05/iran-police-must-exercise-restraint-amid-kurdish-protest/s/>.

¹⁴⁸ Interview submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015.

¹⁴⁹

<https://www.amnesty.org/en/articles/news/2015/05/iran-police-must-exercise-restraint-amid-kurdish-protest/s/>; <http://www.tasnimnews.com/Home/Single/733998>.

¹⁵⁰ Interview submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015;

<https://www.amnesty.org/en/articles/news/2015/05/iran-police-must-exercise-restraint-amid-kurdish-protest/s/>.

¹⁵¹ Interview submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015;

<https://www.amnesty.org/en/articles/news/2015/05/iran-police-must-exercise-restraint-amid-kurdish-protest/s/>.

مجروحان به علت ترس از دستگیری از دریافت درمان پزشکی خودداری کردند.¹⁵² طبق گزارش‌ها آقای آقام تلاج در تاریخ ۲۹ ژوئن ۲۰۱۵ در نتیجه جراحات ناشی از شلیک گلوله جان سپرد.¹⁵³

۸۴- ادعا می‌شود دفتر وزارت اطلاعات در مهاباد پدرومادر خانم خسروانی را احضار کرده و ضمن هشدار آنها را از مصاحبه کردن منع کرده است.¹⁵⁴ در پاسخ خود، دولت ایران تاکید کرد که پلیس ۶۲ نفر را به دلیل اینکه در اعتراضات خشونت آمیز شرکت کرده بودند دستگیر کرده که اکثر آنها بعداً به قید وثیقه آزاد شدند. مقامات همچنین اشاره کردند که چهارده تظاهرکننده و ۵۳ مامور پلیس در نتیجه اعتراضات مجروح شدند و اینکه "شکی نیست... که (آقای تلاج) توسط اوباش و عوامل آشوب کشته شده است."

بخش پنجم: اقلیت‌های مذهبی

۸۵- دولت ۱۰ توصیه از ۲۰ توصیه‌ای که در نتیجه بررسی دوره‌ای جهانی سال ۲۰۱۰ ایران در مورد رفتار با اقلیت‌های مذهبی به کشور ارائه شده بود را پذیرفت که بیشتر آنها ظاهراً هنوز انجام نشده‌است. دولت ۸ توصیه از ۳۶ توصیه‌های مربوط به آزادی مذاهب را نیز در بررسی دوره‌ای جهانی خود در مارس ۲۰۱۵ پذیرفت.¹⁵⁵

۸۶- قانون اساسی ایران مدارس فقهی غیر شیعه را به رسمیت می‌شناسد، و همچنین ادیان زرتشتی، یهودیت، و مسیحیت را به عنوان مذاهب اقلیت به رسمیت می‌شناسد. تحت قانون، پیروان این ادیان آزاد هستند تا مناسک و مراسم مذهبی خود را به جا بیاورند، به امور شخصی خود بپردازند و بر اساس اصول دین خود، به آموزش مذهبی بپردازند. اما گزارش‌ها نشان می‌دهد که اعضای این ادیان، از جمله مسیحیان و به ویژه مسیحیانی که سابقاً مسلمان بوده‌اند، همچنان با محدودیت‌های شدید روبرو هستند. پیروان ادیانی که به رسمیت شناخته نشده‌اند، مانند آیین بهایی، با محدودیت‌های شدید و تبعیض روبرو هستند و طبق گزارش‌ها برای انجام مسالمت‌آمیز باورهای دینی خود مورد پیگرد قضایی قرار می‌گیرند.

الف. وضعیت بهاییان

۸۷- در ماه ژوئن ۲۰۱۵، پس از آزادی چند نفر که طبق گزارش‌ها دوران زندان خود را کاملاً طی کرده بودند، حداقل ۷۴ بهایی در زندان بودند. آقای رامین زیبایی، آقای فرهاد صدیقی، خانم نوشین خادم، و آقای محمود بادوام که در سال ۲۰۱۱ در ارتباط با دانشگاه بهاییان (موسسه آموزش عالی بهایی،

¹⁵² Interview submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015; Interview Submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015; <https://www.amnesty.org/en/articles/news/2015/05/iran-police-must-exercise-restraint-amid-kurdish-protest/s/>.

¹⁵³ Interview Submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015; <http://kurdistanhumanrights.org/latest-on-kurdish-protests-governments-heavy-handed-crackdown-on-protesters/>; <http://www.kampain.info/archive/4223.htm>; <http://www.mohabad->

¹⁵⁴ Interview submitted to the Office of the Special Rapporteur, May 2015.

¹⁵⁵ A/HRC/28/12/Add.1.

مورد محاکمه قرار گرفته بودند،¹⁵⁶ پس از سپری کردن چهار سال زندان در ماه مه ۲۰۱۵ آزاد شدند.¹⁵⁷

۸۸- هفده عضو جامعه بهایی که به چهار تا پنج سال زندان به اتهام "عضویت در فرقه ضاله بهائیت با هدف اقدام علیه امنیت کشور" و "همکاری با دانشگاه بهایی" محکوم شده بودند همچنان در زندان به سر می‌برند.¹⁵⁸ در پاسخ خود، دولت ایران اشاره کرد که موسسه آموزش عالی بهاییان "به صورت غیرقانونی تاسیس شده بود" و اینکه موسسه "تحت پوشش فعالیت‌های آموزشی (اما) (در راستای پیشبرد) اهداف سیاسی و اقتصادی یک فرقه غیرقانونی" فعالیت می‌کرده است.

۸۹- ادعا می‌شود که مقامات همچنان به احضار، بازجویی و دستگیری بهاییان ادامه می‌دهند و کسب و کار متعلق به پیروان این آیین را می‌بندند. گزارشگر ویژه همچنین گزارش‌هایی در مورد تخریب اماکن فرهنگی و اموال اعضاء جامعه بهائیت دریافت کرده است. این موارد ظاهراً شامل تخریب منزلی که متعلق به یکی از رهبران جامعه بهایی آقای جمال‌الدین خانجانی بود نیز است.¹⁵⁹ مطابق گزارش‌ها، از زمان دستگیری آقای خانجانی مقامات ادعاهای متعددی درخصوص سند این ملک و ساخت و ساز آن ارائه کرده‌اند، و خانواده را با تخریب ملک آبا و اجدادی آنها و محدودیت در زمین‌های کشاورزی‌شان تهدید کرده‌اند. گزارش شده است که خانواده یک اخطار تخریب ۴۸ ساعته از وزارت اطلاعات دریافت کرد، اما توانست از یک دادگاه در تهران دستور توقف تخریب را بگیرد. علیرغم این اقدامات، ظاهراً مقامات ساختمان را ویران کردند.¹⁶⁰ در پاسخ خود دولت ایران اعلام داشت که اقداماتی که "(علیه) آقای خانجانی انجام شده، به هیچ عنوان ربطی به باورهای شخصی مالک ندارد،" و نتیجه عدم وجود مجوزهای لازم برای ساختمان بوده است.

ب- وضعیت مسیحیان

۹۰- طبق گزارش‌ها، مسیحیان همچنان برای فعالیت در کلیساهای خانگی غیررسمی مورد پیگرد قضایی قرار می‌گیرند. در تاریخ اول مارس ۲۰۱۵، کشیش ویکتور بت تمرز، رهبر سابق کلیسای آشوری پنیکیکاستی واقع در خیابان شهر آرا تهران که در دسامبر ۲۰۱۴ در زمانی که درحال انجام مراسم کریسمس در منزلش بود دستگیر شد، تا زمان محاکمه‌اش به قید وثیقه آزاد شد. در تاریخ ۱۵ آوریل ۲۰۱۵ دادگاه انقلاب شاهین‌شهر حکم یک سال زندان و دو سال ممنوع‌الخروجی ۱۳ نوکیش مسیحی که روز ۲ فوریه ۲۰۱۳ در یک کلیسای خانگی دستگیر شده بودند و به اتهام "تبلیغ علیه نظام،" "تبلیغ برای مسیحیت انجیلی" و "تاسیس کلیساهای خانگی" تهمین اتهام شده بودند را تایید کرد.¹⁶¹ در پاسخ خود، دولت ایران اعلام داشت "نیازی به تاسیس کلیساهای جدید نیست چون کلیساهای فعلی پاسخگوی نیازهای اقلیت‌های مذهبی هستند،" و اشاره کرد که فعالیت‌های "کلیساهای خانگی غیرقانونی محسوب می‌شوند."

پ- جامعه در اویش نعمت‌اللهمی گنابادی

۹۱- بنا بر گزارش گروه‌های حقوق بشری، ادعا می‌شود که مقامات خانه مددکاری رضا، یک مرکز مراقبت از سالمندان متعلق به آقای علی‌اکبر بنکداری، عضو جامعه در اویش نعمت‌اللهمی گنابادی را در ارتباط با باورهای مذهبی آقای بنکداری تعطیل کردند.¹⁶² در تاریخ ۷ ژوئن ۲۰۱۵، شعبه ۱۰۱ دادگاه کیفری گلپایگان آقای عباس صالحیان، یکی دیگر از اعضای جامعه نعمت‌اللهمی گنابادی را به ۷۴ ضربه

¹⁵⁶ BIHE was an informal initiative that was launched to provide university-level studies to Baha'i youth deprived of the right to higher education in Iran.

¹⁵⁷ <http://news.bahai.org/story/1052>.

¹⁵⁸ Ibid.

¹⁵⁹ <http://www.iranhumanrights.org/2015/04/police-demolish-imprisoned-bahai-home/>.

¹⁶⁰ <http://www.iranhumanrights.org/2015/04/police-demolish-imprisoned-bahai-home/>.

¹⁶¹ <http://articleeighteen.com/fa/news/13-christians-sentenced-to-prison-isfahan/>.

¹⁶² <http://www.majzooban.org/fa/exclusive/exclusive-news/10657>

شلاق برای " ارتکاب فعل حرام از طریق ترویج عقاید فرقه صوفیه گنابادی" محکوم کرد.¹⁶³ در پاسخ خود، دولت ایران بسته شدن خانه سالمندان رضا به دلیل اعتقادات صاحب آن را رد کرد و در عوض ادعا کرد که تعطیل شدن این مرکز به دلیل عدم وجود مجوز مناسب برای عملیات این مرکز بوده است. دولت همچنین گفت که حکم شلاق آقای صالحیان هنوز انجام نشده است.

بخش ششم: نتیجه‌گیری و توصیه‌ها

۹۲- گزارشگر ویژه نسبت به آمار اجرای احکام اعدامی که بنا به گزارش‌ها در جمهوری اسلامی ایران در حال وقوع است نگران است. او شرایط مشکلی که ایران و سایر کشورهای منطقه که آنها نیز به عنوان نقاط عمده انتقال مواد مخدر توسط قاچاقچیان مواد مخدر مورد استفاده قرار می‌گیرند را به رسمیت می‌شناسد، و قبول دارد که وجود چنین شرایطی هزینه‌های قابل توجهی برای امنیت، سلامت، و توسعه کشور ایجاد می‌کنند.

۹۳- با این حال، پادمان تضمین حفاظت از حقوق افراد در معرض اعدام سال ۱۹۸۴ (قطعنامه ECOSOC 50/1984) دامنه مجازات اعدام را به "جنایات عمده یا پیامدهای مرگبار یا بسیار جدی" محدود کرده و مکانیسم‌های بین المللی حقوق بشر این تفسیر "جدی‌ترین جنایات" را محدودتر هم کرده و آن را به "مواردی که می‌توان نشان داد که قصد قتل وجود داشته، که منجر به از بین رفتن حیات شده است" تفسیر کرده است.

۹۴- گزارشگر ویژه از مقامات می‌خواهد تا بررسی ارزش دیدگاه‌های بیان شده در مورد علل ریشه‌ای سوء مصرف مواد مخدر و جرم در ایران، همراه با پیشنهادهایی که از دولت تقاضای بازنگری در آثار بازدارنده و پیامدهای حقوق بشری سیاست‌های مواد مخدر کشور را باتوجه به هجوم مداوم مواد مخدر، افزایش سوء مصرف در کشور، و تاثیر خشونت‌بار استفاده از مجازات اعدام بر احترام و حفاظت از حق حیات در کشور داشته است در نظر بگیرد.

۹۵- گزارشگر ویژه از مقامات درخواست می‌کند تا استفاده از اعدام برای کلیه جرایمی که تحت قوانین بین‌المللی "جدی‌ترین جرایم" محسوب نمی‌شوند را متوقف کند و همکاری با افراد ذینفع در سطح ملی و بین‌المللی برای اصلاح قوانین خود در راستای اجرای کنوانسیون‌های بین‌المللی که ایران آنها را امضا کرده است را مورد بررسی قرار دهند. چنین ابتکاری به احتمال زیاد تاثیر قابل توجهی بر استفاده از مجازات اعدام در ایران خواهد داشت.

۹۶- گزارشگر ویژه همچنان نگران فعالیت‌های مستمری که بی توجهی به تعهدات بین المللی حقوق بشر برای احترام به حقوق بیان، تشکل، تجمع مسالمت‌آمیز، و دسترسی به اطلاعات محسوب می‌شود است. محدودیت‌های آزادی بیان ناقض حقوق بشر و با تعهدات دولت تحت میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ناسازگار است. گزارشگر ویژه از مقامات می‌خواهد تا اطمینان حاصل کنند که افراد در برابر اعمال ناقض ارتباطات آزاد اطلاعات و افکار در خصوص مسایل سیاسی بین شهروندان، نامزدان و نمایندگان منتخب، که برای حفاظت از سایر حقوق ضروری است، محافظت می‌شوند.

۹۷- کمیته حقوق بشر سازمان ملل اظهار داشته که "افرادی که واجد شرایط شرکت در انتخابات هستند نباید با شرایط غیرمنطقی و یا تبعیض‌آمیز مانند تحصیل، محل اقامت یا تبار، یا به دلیل وابستگی سیاسی از شرکت در انتخابات مستثنی شوند." گزارشگر ویژه همچنان نگران قوانین موجود و پیش‌نویس لویحی است که به نظر می‌آید به صورت غیرمنطقی افراد را از شرکت در انتخابات بر مبنای جنسیت، مذهب،

¹⁶³ <http://www.majzooban.org/fa/exclusive/exclusive-news/>

وابستگی سیاسی، عقیده، و زمینه‌های اجتماعی و شخصی مستثنی می‌کنند. گزارشگر ویژه مقامات را تشویق می‌کند تا قوانینی که شرایط غیرمنطقی برای انجام حقوق محافظت شده در اصل ۲۵ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی برای همه شهروندان ایران فراهم می‌کنند را مورد بازبینی قرار دهد.

۹۸ - گزارشگر ویژه از تلاش‌های اخیر برای رسیدگی به خشونت علیه زنان و بی‌عدالتی در تحصیل و مشارکت اقتصادی استقبال می‌کند. او دولت را تشویق می‌کند تا قوانینی که همچنان به تضعیف برخورداری کامل زنان از حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، شامل حقوق در قانون خانواده، حق دسترسی برابر به تحصیل و کار، ادامه می‌دهند را اصلاح کند. پیش‌نویس لوایحی که در حال حاضر تحت بررسی است و به نظر می‌آید به این حقوق تجاوز می‌کند باعث ایجاد نگرانی جدی است و باید مورد بررسی مجدد قرار گیرد.

۹۹ - محدودیت‌های حقوق اقلیت‌های مذهبی در ایران همچنان عمیقاً نگران‌کننده است. پیروان ادیان به رسمیت شناخته شده و نشده همچنان گزارش می‌دهند که برای عبادت و مشارکت در امور مذهبی در جامعه، از جمله در حریم خصوصی، مورد بازداشت و پیگرد قضایی قرار می‌گیرند. اقداماتی که اقلیت‌های مذهبی را از حمایت‌های قانونی برای حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی یا اقتصادی مستثنی می‌کنند، و یا محدودیت‌های ویژه‌ای بر اعمال یا جلوه‌های اعتقادات مذهبی افراد تحمیل می‌کنند، همچنان ناقض تعهدات ایران تحت میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی هستند و باید مورد بررسی قرار بگیرند.

۱۰۰ - گزارشگر ویژه همچنان نگران گزارش‌هایی از اعضای جوامع اقلیت قومی (اتتیکی) در خصوص دستگیری‌ها، بازداشت‌ها و محاکمات خودسرانه برای آنچه فعالیت‌های محافظت شده مروج حقوق اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و زبانی هستند است. مصاحبه شونده‌گان همچنان گزارش می‌دهند که در زمان بازداشت با آنها بدرفتاری شده، در زمان بازجویی شکنجه شده‌اند، و مورد موازین غیرعادلانه محاکمه قرار گرفته‌اند. گزارشگر ویژه از مقامات می‌خواهد گفتگو و مشارکت فراگیر همه شهروندان که در یک جامعه متنوع می‌تواند اساس طرح‌های پایدار بررسی فقر و توسعه قرار گیرد و نیز می‌تواند محافظت از حقوق همه اقلیت‌های قومی کشور را تقویت کند، به رسمیت بشناسند. وی همچنین مقامات را تشویق می‌کند تا اطمینان حاصل کنند که حقوق اعضای آسیب‌پذیرترین جوامع ایران مورد محافظت و احترام قرار می‌گیرد.

۱۰۱ - گزارشگر ویژه همچنان نگران اجرای عدالت در کشور است. گزارشگر ویژه به خصوص نگران اصلاحاتی است که اخیراً به آیین دادرسی کیفری که در سال ۲۰۱۴ مورد تأیید قرار گرفت اعمال شده است و به نظر می‌رسد دسترسی بازداشت شدگان به وکیل مورد نظر خود طی مرحله تحقیق پرونده را محدود می‌کند. گزارشگر ویژه مقامات را تشویق می‌کند تا اصلاحاتی که باعث تضعیف وجوه مثبت این قانون که همانا تسهیل دسترسی متهمان بازداشت شده به مشاوره حقوقی در مرحله بازپرسی پرونده بود می‌شوند را مورد بررسی مجدد قرار دهند.

۱۰۲ - گزارشگر ویژه همچنان دولت را تشویق می‌کند تا همکاری خود با مکانیسم‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد، شامل مأموریت خود وی، را افزایش دهد تا گفتگوی معنادار و همکاری برای پیشبرد وعده‌های دولت رییس جمهور روحانی، و پیشرفت موفقیت آمیز توصیه‌های بررسی دوره‌ای جهانی (UPR) که در سال ۲۰۱۵ از حمایت دولت ایران برخوردار بود، حاصل شود.